ANT

Haftalık Dergi • 9 Mayıs 1967 • Sayı: 19 • 125 Kuruş

Hasta vatandaş nasıl soyuluyor?

İHANET YARIŞI

halka karşı bir parti daha

HAFTANIN NOTLARI

Birleşik Arap Cumhuriyeti Lideri Nâsır, Amerika'yı Mısır'ın bir numaralı düşmanı olmakla suçlayarak Suudi Arabistan, Ürdün, İran ve Tunus devlet başkanlarının CIA ajanı olduğunu iddia etti

1 mayıs

Onlar da bölündü

■ **Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği'nin bünyesinde bir süreden beri devam eden ihtilâf nihayet İzmir'de yapılan büyük kongrede açığa çıktı. AP taraftarı ümmetçiler, CKMP taraftarı ırkçıları yenilgiye uğratarak derneğin yönetimini ele geçirdiler. Dernek Başkanlığına, Ege Üniversitesi doçentlerinden Dr. Saffet Solak seçildi, ünlü İlhan Darendelioğlu ise başkanlık adaylığından feragat etmek zorunda bırakıldı. Derneğin adının «Komünizmle ve Kapitalist Emperyalizmle Mücadele Derneği» olarak değiştirilmesi ve komünizmle mücadelede sosyal reformlara da yer verilmesi yolunda ırkçı grup tarafından ileri sürülen teklifler de ümmetçilerin oy çoğunluğuyla reddedildi. Bunun üzerine elli şubenin CKMP taraftarı temsilcileri bir basın toplantısı düzenleyerek derneğin AP'nin maşası ve Amerika'nın ileri karakolu haline getirildiğini açıkladılar. Kongreden sonra ümmetçilerle ırkçılar arasında dinin mi, yoksa ırkın mı daha önemli olduğu konusunda sert bir polemik başladı.**

Uran'ın mesajı!

■ Azınlıkta kalan hizip tarafından bir siyasî partinin maşası ve Amerika'nın ileri karakolu haline geldiği açıklanan Komünizmle Mücadele Derneği Kongresi'ne Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Necdet Uran ve Donanma Komutanı Koramiral Celâl Eyiceoğlu tarafından birer başarı telgrafı gönderildi. Hatırlanacağı üzere, bir süre önce Genelkurmay Başkanı Tural da Akhisar Komünizmle Mücadele Derneği'ne bir başarı telgrafı çekmiş bulunuyordu!

2 mayıs

Büyük yağma!

■ Yeni kurulacak partinin dedikoduları sürüp giderken çıkarcı çevreler kaşla göz arasında yeni yağmacılık oyunları düzenlemektedir. Dünyanın en zengin rezervlerini teşkil eden Türkiye'nin 140 Milyar Lira değerindeki boraks madenlerini ele geçirmek üzere «Boraks Consolite» adındaki İngiliz Şirketi AP iktidarı üzerinde baskı yapmaktadır. Şirket Eskişehir'de bulunan 500 Milyon Ton civarındaki cevherin işletme imtiyazını almak talebinde bulunmuştur. Bu imtiyazı Consolite Şirketi aldığı takdirde Etibank'ın Bandırma'da yaptığı tesislerden daha ucuza istihsalde bulunacak ve millî işletmeyi yıkarak boraks madeninde tekel kuracaktır. Öte yandan, Orman Genel Müdürlüğü'nde gizli çalışmalar yapan komisyonlar, 1945 yılında devletleştirilen ormanların bu defa «orman vasfını kaybettikleri» gerekçesiyle parasız olarak eski sahiplerine iadesini öngören bir tasarı hazırlamış bulunmaktadır. Anayasa'da ormanların korunmasının ve geliştirilmesinin devlete ait olduğu kesinlikle belirtilmekle beraber, tasarıda «orman vasfını kaybettikleri» gerekçesi ileri sürülerek Anayasa hükmü çiğnenmek suretiyle ormanlarımız çıkarcılar tarafından yağma edilecektir. Bir başka yağma teşebbüsü de, özel sektörü finanse ederek yeni vurgun imkânları sağlamak üzere devlet parasıyla bir Özel Yatırım Bankası kurulmasını öngören kanun tasarısıdır. Meclis'te muhalefetin paramparça olduğu bir sırada girişi'en bu teşebbüsler AP çoğunluğunun oylarıyla kesinleştiği takdirde, Türkiye'nin tabiî servetleri tam anlamıyla «yağma hasanın böreği» haline gelecektir.

3 mayıs

CENTO ne oldu?

■ **Başbakan Demirel'in Pakistan'a yaptığı ziyarette parlak dostluk nutuklarına rağmen, AP'nin Orta Doğu politikasının nasıl bir iflâsa sürüklendiği bir kere daha ortaya çıktı. Yayımlanan ortak bildiride, gerek Türkiye'nin, gerekse Pakistan'ın üye bulundukları «CENTO»dan tek kelime ile dahi söz edilmedi. Bilindiği gibi, Pakistan, uzun zamandan beri Amerikan hegemonyası dışında kişilik sahibi bir dış politika gütme çabasındadır ve bu yüzden de bir Anglo-Amerikan oyunu olan CENTO Paktı'ndan adamakıllı soğumuştur. AP Hükümeti ise, Amerika'nın isteğine uygun olarak, CENTO'nun devam ettirilmesi ve karargâhının Ankara'da muhafaza edilmesi görüşündedir. Bildiride bu konuda hiç bir beyana yer verilmemesi, Demirel'in CENTO ile ilgili isteklerine hiç bir müsbet cevap verilmediğini göstermektedir. Öyle görünüyor ki, yakında Türkiye CENTO içinde Amerikalı müşavirleriyle tek başına kalacaktır.**

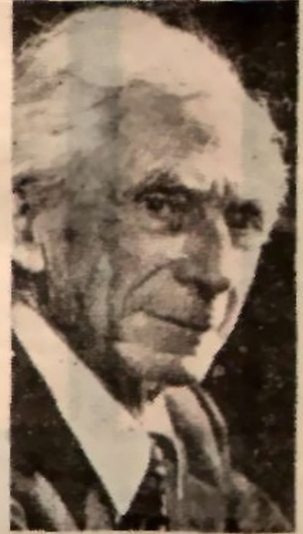
Ele geçirdiler

■ AP'nin ve çıkarcı çevrelerle işbirliği halindeki Türk-İş'in devrimci kuruluşları ve sendikaları ele geçirme gayretleri Basın-İş'in Ankara Şubesi'nde sonuç verdi. Sağcı grupun oylarıyla başkanlığa seçilen Erdoğan Örtülü'nün yönettiği kongre AP gazeteleri mensupları ve AP milletvekillerinin nutuk meydanı haline getirildi ve neticede yönetim kurulu tamamen sağcı unsurlardan kuruldu. Müstafi Genel Sekreter Bekir Çiftçi ve arkadaşları salonu terkettiler. Devrimci basın işçilerinin AP kontrolündeki Basın-İş'ten kopmaları bekleniyor.

4 mayıs

Yargılama başladı

■ De Gaulle Hükümeti'nin izin vermemesi üzerine Stockholm de toplanan Russell Mahkemesi, Vietnam Savaş Suçlusu Amerika'yı yargılamağa başladı. İlk oturumda banddan dinlenen mesajında mahkemenin kurucusu Lord Russell, Amerika'nın Vietnam'daki tutumunu Alman Nazilerinin İkinci Dünya Savaşı'ndaki tutumlarıyla karşılaştırarak Amerika'nın Vietnam'daki halk ihtilâlini ezebilmek için her türlü işkence şekli ve deneysel öldürme metodlarına

RUSSELL

başvurduğunu açıklamaktadır. Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar'ın da yargıç olarak katıldığı mahkemede ünlü düşünür Jean Paul Sartre de bir konuşma yaparak «Son yirmi yılın büyük tarihî gerçeği, üçüncü dünyanın kurtuluş için yaptığı mücadeledir. Bu sebepten Nürnberg Mahkemesi gibi bir yargı organı devamlı bir zaruret halini almıştır. Russell Mahkemesi, savaş suçlarını tahkik edecek bir kuruma duyulan ihtiyaçtan doğmuştur.» dedi. Mahkeme delilleri incelemeğe devam etmektedir.

Utangaç bir kız!

Amerikan kapitalistlerinin Türkiye'yi yerli işbirlikçilerle birlikte sömürmesi imkânlarını araştırmak üzere yurdumuza gelen Amerikan Ticaret ve Sanayii Geliştirme Heyeti, İstanbul'da düzenlenen basın toplantısında, Başbakan Demirel'in özel sektör için kendilerine garanti verdiğini açıkladı. Türkiye'yi sömürürken dahi kendilerini ağıra satan Amerikalı işadamları «Kapitalin memleketi yoktur. Yalnız utangaç bir kız gibidir. İstediği yere gidersin» diyerek istedikleri imkânlar verilmezse Türk işadamlarını çıkar ortaklığından yoksun bırakacaklarını ima edip hükümete gözdağı vermeyi ihmal etmediler.

Türk ulusuna ışınlandırılmış buğday yedirmenin yararlı olduğunu ispatlamak ve halkoyundaki tepkileri bertaraf ederek 32 milyonun kobay olmasını sağlamak amacıyla Amerikalılar tarafından hazırlanan "Atom İş Başında" Sergisi Ankara Kurtuluş Parkı'nda dev bir çadır içinde açıldı. Sergide projeksiyonla biri ilâçlanmış, diğeri ışınlandırılmış iki ayrı buğday gösterilmekte ve ışınlandırılmış buğdayın üstünlüğüne ziyaretçiler inandırılmak istenmektedir. Amerika, savaşta da barışta da atomu Türk Milleti'nin başına belâ etmek çabasındadır...

5 mayıs

CIA ajanı mı?

■ **Kennedy Suikastı soruşturmasını yürütmekte olan New Orleans Savcısı Jim Garrison, mahalli State Item Gazetesi'ne verdiği demeçte, Oswald'ın Castro aleyhtarı Kübalılara yardım eden bir CIA ajanı olduğunu ispatlayacağını açıkladı. İddia Amerika'da bomba tesiri yarattı. Büyük şaşkınlık ve telâş içinde bulunan CIA yetkililerinden biri, Garrison'un iddiasını yorumlamaktan kaçınarak sadece Oswald'ın bir CIA ajanı olmadığına dair Warren Komisyonu'na verilen ifadelere değinmekle yetindi.**

Bizim CIA'cılar!

■ Amerika'da CIA aleyhtarlığı gün geçtikçe gelişirken Türkiye'de kraldan çok kralcı olan AP iktidarı, CIA'nın en küçük şekilde eleştirilmesine dahi tahammül göstermiyor. Nitekim, geçen hafta CIA'nın bozguncu faaliyetlerini halkoyuna açıklamak üzere Türkiye Milli Gençlik Teşkilâtı tarafından bastırılan afişlere daha matbaada iken polisler tarafından Anayasa'nın 22 ve Basın Kanunu'nun 3. maddesine aykırı olarak el konuldu. TMGT Başkanı Alp Kuran afişlerde hiçbir suç unsuru olmadığını ileri sürerek olayı protesto etti.

6 mayıs

Sosyalist yargıç

■ "Sosyalist Türkiye" adlı kitabında komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 7,5 yıl ağır hapse mahkûm edilen Yargıç Ali Faik Cihan'ın murafaası Yargıtay Birinci Ceza Dairesi'nde yapıldı. Cihan'ın Avukatı Prof. Turan Güneş, "Suudi Arabistan'ın güneyindeki bazı şeyhliklerin yasaklayabileceği bir şeyi biz yapamayız. Karl Marx'ın kitapları piyasada satılırken bir Türk yargıcının fikirlerini söylediği bir kitabın yasaklanmasını kabul edemem. Bir de, üniversite hocalarının anlayacağı şekilde yazın, fakat vatandaşın anlayacağı şekilde yazarsanız suç olur, denilmektedir. Bu görüş yasaktır. Bu sakat görüş hâkim olursa, o zaman Türkiye'de hakikaten egemen, sömürücü sınıfların bulunduğuna bendeniz de kani olacağım" diyerek müvekkilinin beraatini istedi.

Darbe bekleniyor

■ **Yunanistan'dan sonra Irak'ta da bugünlerde "Washington'un desteklediği gerici bir darbe yapılacağı" El Muharrer isimli Lübnan Gazetesi tarafından iddia edildi. Gazete, darbenin arkasında "petrol kumpanyalarının ve CIA"nın bulunduğunu yazmaktadır.**

7 mayıs

Zorbalık!

■ **Kayseri TİP İl Merkezi kimlikleri belli olmayan kişiler tarafından gece yarısı basılarak cam ve çerçeveleri kırıldı, evrak ve büro eşyası tahrip edildi. Zorbalar, baskından sonra partinin tabelasını da alarak kaçtılar. TİP İl Başkanı Nurettin Erdoğan "Şehrin en işlek ve aydınlık caddesindeki il merkezimizin basılmasına polisin ilgisiz kalması bizi hayrette bıraktı" diyerek olayı protesto etti.**

Kıbrıs gidiyor

■ Türk Hükümeti'nin Kıbrıs konusunda oyalayıcı bir politika gütmesi ve devamlı tâviz vermesi, Kıbrıs'taki Türk mücahitlerinin geri dönmelerine sebep olmaktadır. Geçen hafta da bir grup Türk mücahidi, öğrenimlerine devam etmek gerekçesiyle Türkiye'ye döndü. Kıbrıs'ta oyalama politikasından yana olan Fazıl Küçük ile mücadeleye devam edilmesi görüşünde olan Rauf Denktaş taraftarları arasında ikilik gün geçtikçe büyümektedir. Bilindiği gibi, Türk komutanı da Küçük'ün baskısıyla geri çağırılmış bulunuyordu. Türk Hükümeti'nin ve Fazıl Küçük'ün tâvizci tutumu yüzünden Kıbrıs yakında tamamen elden gideceğe benzemektedir.

Bir Haftalık Öfke! İSTANBULLU OKURUM MÜRSEL ENGİN SAĞLI SOLLU BİR SÜRÜ GAZEYE VE DERGİYE FENA HALDE ÖFKELENİYOR.. AL BENDEN DE O KADAR! OĞUZ

Ticariyet

BUZDOLABI ALANA AYRICA BİR KALIP BUZ VERİYORUZ!

23 MUHARREM 1387

HALİME YİNE Mİ HAMİLE?

Büyük film yıldızımız halime dün matbaamıza gelerek: Çocuklar bilin bakalım ben ne oldum diye sormuştur.. Çocuklar da bir ağızdan "Hamile mi oldun?" deyince genç yıldız "-Aaa! sizden de bir şey saklanmıyor!" demiştir. Başından bir şey saklanacağını sanan gafiller fena halde yanılıyorlar!.. Milliyetci babıali basını uyumaz... Ey sosyalist komonist! Derinden davul yapıp mübarek ramazanda çalacağımız günler yakındır!

EN Bİ YENİ TEFRİKALARIMIZ

Hazreti EbuBekir

AYRICA İKİ YÜZ KUPON BİRİKTİREN OKUYUCULARIMIZA MEVLUT VE EN SON ÇIKAN YE-YE PLAKLARI

BAŞ YAZI

Ey fabrikalardin kardeşlerim. Müslümanlık öyle namazla niyazla olmaz. Bize üç milyon liralık ilan daha verin ki ne kadar müslüman olduğunuzu anlayalım... Ayrıca komonistlere de ölüm! ve güneş balçıkla sıvanmaz! Kadiham Necib

çiftçilerin hiltondaki nişanı parlak geçti...

105.000 TL — 15.000 — 75 BİN TL — 20.000 TL

şık ve hoş kayna na nişanda step yaparken...

DÖRT ERKEK İKİ KADIN VE ÜÇ TAVUĞUN IRZINA GEÇTİ

MARDİN AAP.- Dün Kamil isminde bir ırz düşmanı yakalanmıştır. Kamilin komonist olması muhtemeldir..

KRALİÇA SÜREYYA'nın YATAK ODASI Hatıratı

AYRICA TEPİK ALTAN'ın EN SOSYALİST YAZILARI HERGÜN 2. SAYFAMIZDA

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

BÜYÜK OYUNLAR...

CHP'den büyük çapta kopmaları önlemek üzere İnönü'nün Kurultay sonunda başvurduğu "af" taktiği sökmemiş; Feyzioğlu'cular elliden fazla milletvekili ve senatör ile birlikte Ortanın Solu'nu terkederek Parlamentoda üçüncü büyük grupu teşkil edecek bir kadro haline gelmişlerdir. Feyzioğlu hareketi, büyük bir ihtimalle, bu hafta başında resmen parti niteliği kazanacak ve politik yelpazenin sağdaki dilimlerinden birine yerleşecektir. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden gelen haberlere bakılırsa, yeni partinin, CHP'den kopan Ecevit aleyhtarı sivri isimlerin öncülüğünde yurt çapında teşkilâtlanmaması için hiçbir sebep yoktur... Hemen her il ve ilçede CHP'den kopmuş ya da kopacak nüfuzlu bir veya bir kaç kişi bulmak mümkündür ve bunlar herhalde arkalarından bir kısım CHP'lileri sürükleyebileceklerdir. Üstelik, siyasi partilerin gelişmesinde en önemli unsurlardan biri olan maddi imkânlar da çıkarcı çevreler tarafından esirgenmemektedir.

EVET, Feyzioğlu hareketi bir parti haline gelecektir; ama bu hareketin siyasi hayatımızdaki yeri ne olacaktır? Yeni parti ne derecede bir gelişme gösterecektir? İktidar şansı var mıdır? Feyzioğlu partisinin yeri şüphesiz ki sağdadır. Her ne kadar Feyzioğlu sola açılış hareketinin öncülerinden biri olarak bilinmekte ise de, Ecevit ile arasında patlak veren kişisel çekişme kendisini ister istemez ortanın solu politikasına da karşı düşürmüştür. Böylece, CHP'deki ileri kıpırdanışlardan tedirgin olan sağcılar karşı hareket için aradıkları lideri Feyzioğlu'nun şahsında bulmuşlardır. Sağcı basının ve çıkarcı çevrelerin kışkırtıcılığı da Feyzioğlu'nu dönülmez bir yola sokmuştur. Bugün Feyzioğlu AP ile aynı paraleldedir. Bu paralelliktir ki, düne kadar CHP'yi bölmek için Feyzioğlu'nu tahrik eden AP'yi artık endişelendirmeğe başlamıştır. Bu endişe yüzünden Turhan Feyzioğlu'nu öven AP'liler parti grupunda şiddetle tenkit edilmişlerdir. AP'yi korkutan daha önemli bir husus, Feyzioğlu ekibinin gerek kemiyet, gerekse keyfiyet olarak, devlet adamı nitelikleri bakımından mevcut iktidar kadrosundan üstün olmasıdır. Bugüne kadar Demirel'in elinden tutan Amerika'nın yeni partiye oynaması ihtimali Süleyman Bey ile çevresini tedirgin etmektedir.

NE var ki, bugün bir dediğini iki etmeyen bir kadro işbaşında iken.. Amerikanın, tabandaki kuvveti meçhul yeni bir partiye oynaması akla yakın gelmemektedir. Yeni parti, bazı ağa-politikacıların bölgesel nüfuzu sayesinde doğuda belki bir miktar taraftar kazanacak ve Ortanın Solu'ndan rahatsız olan belli sayıda CHP'liyi kendisine çekecektir. Ama AP kitlesini teşkil eden işçilerin, köylülerin ve küçük esnafın, ağırlaşan yaşama şartları karşısında gidecekleri yer bir zenginler kampı halindeki Feyzioğlu partisi değil, soldaki partilerdir... Yeni partinin gelişmesine en büyük engel ise, bugün meydan okudukları İnönü'dür. Bir yandan anti-emperyalist mücadelenin öncüsü olarak tanıtılırken öte yandan da İngiliz gazetelerine "CHP'nin dış politika bakımından AP'den farklı düşünmediğini" söyleyen, aşırı sol aleyhtarlığında belki Feyzioğlu'culardan da ileri giden İnönü'nün, Amerika'ya bir alternatif kazandırmaktan korkan AP ile her zaman için işbirliğine giderek yeni partinin tekerleğine çomak sokması mümkündür. Milli bakiye sisteminin kaldırılması CHP - AP ittifakının Feyzioğlu'na ilk darbesi olacaktır... Türkiye, halka karşı partilerin büyük oyunlarına gebedir...

HALKA KARŞI BİR PARTİ DAHA...

● **Ecevit ile Feyzioğlu arasında başlayan çatışma bundan sonra yeni parti ile AP arasında bir "ihanet yarışı" olarak da gelişme gösterecek...**

29 Nisan Cumartesi gecesi, Pakistan ile görüşmek isteyen Anadolu Ajansı'na ve TRT'ye, uluslararasındaki telefon memuresi *"Arızalı efendim. Açılınca sizi hemen arıyacağız"* diyordu... Oysa, Pakistan ile Türkiye'yi bağlayan CENTO hattında arıza falan yoktu. Olan sadece İçişleri Bakanı Faruk Sükan'ın, hemen Pakistan'ın Lahor şehrindeki Başbakan Süleyman Demirel'in bulunup kendisi ile görüştürülmesinin sağlanmasını emretmesiydi... Ankara ile Karaşi'nin bağlantısı kurulmuştu ama, bir türlü Karaşi Lahor'u bağlayıp görüşmeyi yaptıramıyordu. Uzun süren çabalardan sonra Ankara'daki Sükan ile Lahor'daki Demirel karşı karşıya getirildiler... Sükan, Demirel'in 26 Nisan Çarşamba günü Almanya'dan gelip Karaşi'ye hareketinden önce verdiği emri yerine getiriyordu...

— *"Rahatsız ettim beyefendi"* dedi Sükan... Karşıdan derinden derine gelen *"Estağfurullah"* cevabından sonra, iktidarın zehir hafiyesi kelimelerin üzerine basa basa konuşmasına devam etti.

— *"Beklenen oldu. Feyzioğlu ve arkadaşları tartaklanıp, yumruklandıktan sonra kurultayı terkettiler. Doğruca meclise gittiler. Topluca istifa ediyorlar. İstihbaratıma göre bu gece istifa ederek imzalarını atanların tam sayısı 44'ü buldu. Fakat, bu rakamın 60'ı bulacağını tahmin ediyoruz."*

Dr. Sükan soluklanmak için durdu ve kısa süreli bir sessizlik oldu. Karşıdan *"Mükemmel... Ne yapacaklar acaba Faruk Bey?"* dedi Demirel... Dr. Sükan'ın cevabı şöyle oldu:

— *"Yeni bir parti kuracaklar!"*

Bütün bunlar Demirel'in Karaşi'ye hareketinden önce *"CHP kurultayında önemli şeyler olursa bana telefonla hemen lütfederseniz memnun olurum"* şeklindeki konuşmasının sonucu idi... Günlük gazete haberleri Karaşi Büyükelçiliği telsizi yoluyla Başbakan'a iletiliyordu. Basın raporlarının altında ise TRT'nin, Başbakan'ın gezisini hangi haber bültenlerinde kaç dakika verdiği hakkında da kısa notlar yer alıyordu... Ayrıca, küçük el telsiz telefonunu yanından ayırmayan Dr. Sükan, baştan sona CHP Kurultayı'nın polislerine izletmiş ve notlar alarak, Demirel'e vereceği bilgilerin sıhhatli olmasını sağlamaya çalışmıştı...

CHP'deki bölünmenin zevki içinde Pakistan'dan İran'a geçen Demirel'i, Perşembe günü Ankara'dan gelen basın raporları sinirlendirmişti. Çünkü, bu raporlarda Feyzioğlu ve arkadaşları ile ilgili olarak Aydın Yalçın'ın, Osman Sabit Avcı'nın, Nusret Tuna'nın demeçlerine gazetelerin geniş yer verdikleri bildirilmişti... AP'nin genel olarak CHP'nin bölünmesine sevinmesi kadar tabii şey olamazdı. Fakat, Feyzioğlu ve arkadaşları ileride AP için, CHP'den daha büyük bir tehlike olabilirlerdi. Demirel, arkadaşlarının bunu düşünmemelerini bir türlü anlayamıyordu... Ankara'ya açılan telefonda Dr. Sükan'a, bu husus lisanı münasiple anlatılmış ve AP yetkililerinin Feyzioğlu takımını öven demeçlerinin arkası hemen kesilivermişti...

9 Mayıs Salı günü yeni partinin tüzüğünü Ankara Valiliğine vermek için çalışan Feyzioğlu'cuların sayısı hafta sonunda 50'yi bulmuştu. Feyzioğlu'nun gerçekleştirmek istediği şeylerden biri de, Gülek'i yanlarına almaktı... Bu işle acele İhsan İnan'ı görevlendirdi. Her ne kadar Gülek, Ankara'nın köklü milyonerlerinden İnan'ı severse de, bundan önceki iki teşebbüsü refüze etmişti...

■ *Feyzioğlu Gülek'i kandıracak mı? Göbek'çiler ne yapacak?*

Yağmurlar yüzünden havaların soğumasına rağmen, yanmayan bir şöminenin başına oturan Gülek ile İnan bir süre Feyzioğlu'na iltihak'ın yararlı ve zararlı yanlarını tartıştı... Gülek'i kandırmak kolay olmayacaktı... Çünkü Gülek *"Yeni bir partide çok çalışmak, gezmek gerek. Bunun içinde bir sürü masraf icab eder"* diyor ve ekliyordu:

— *"Eğer kalırsam, istifa ile başlayacak yorucu çalışmadan kurtulmuş oluyorum. Masraftan kurtulmuş oluyorum..."*

Gerçekten Kasım'ı kandırmak güç oluyordu...

İsim babası Ferit Melen olan ve yalnız yeminli Melen'in, Feyzioğlu'nun ve Paksüt'ün kararlaştırılan adını bildiği yeni partiye, Ecevit'in CHP Meclisine verdiği son rapora göre daha 17

İNÖNÜ
(Milli bakiye oyunu!)

KOÇ'UN KERAMETİ!

Bâbıâli piyasasında son günlerde yeni bir gazete çıkartılacağı söylentileri dolaşmaktadır. Yeni gazete patronu adayı Vehbi Koç'tur!

Vehbi Koç'un gazete çıkartması söylentilerine karşı en gerçekçi cevabı ise ilerici tanınan bir gazetenin patronu vermiştir:

— Vehbi Bey'in bir gazete çıkartıp başına dert almasına ne lüzum var? En solcusu da dahil, kendisine hangi günlük gazete patronu karşı çıkabilir ki... Zaten bütün gazeteler Vehbi Bey'in sayılır...

Gerçekten de, Vehbi Koç aleyhinde tek satır yazmak şöyle dursun, ağzından çıkan her lâf keramet sayılmakta ve çarşaf gibi ilânların hatırına birinci sayfadan allanıp pullanıp yayınlanmaktadır.

Koç son olarak yeni bir keramet buyurmuştur:

— Her şeyi hükümetten beklemenin zamanı geçmiştir. Hepimize düşen bir çok vazifeler vardır. Bunları da yerine getirmek vazifemizdir!

Bâbıâli'de hiç kimse çıkıp da Bay Koç'a soramayacaktır:

— Devlet eliyle şimdiye kadar kimlerin zengin olduğunu bir yana bırakalım; fakir fıkaranın parası ile servetlere servet katmak için kurdurulmak istenen Özel Yatırım Bankası için hükümetten hiçbir şey beklemiyor musunuz?

FEYZİOĞLU
(AP ile yarış!)

kişi katılabilirdi. Ecevit, CHP'den istifa etmeleri ihtimali bulunan bu on yedi kişinin adını açıklamıyordu. Ecevit, niçin gideceklerini de söylemiyordu, ama gideceklerdi...

İsmail Rüştü Aksal, Kemal Satır, Fuat Sirmen, Selim Sarper, Hıfzı Oğuz Bekata'nın dahil olduğu "*Göbekçiler*" olarak tanınan grup ise olup-biteni uzaktan izliyordu... İçlerinde İnönü ile sıkı ilişkisi olan Fuat Sirmen ile Kemal Satır'dı. Satır, CHP'den istifaya niyetli olduğu sanılanlarla konuşuyor ve İnönü adına partide kalmalarını istiyor ve şu teminatı veriyordu:

— *"Paşa istifa etmemenizi beklemenizi rica ediyor."*

"Göbekçiler", Ecevit'in yıkılacağına göre hesaplarını yapmışlardı. İnönü'nün ölümünü, Ecevit'in yıkılmasından çok daha uzun vadeli görüyorlardı... Ecevit'in yıkılması ve İnönü'nün ölümü ile CHP'nin kendi kollarına düşeceğini sanan *"göbekçiler"* büyük hayaller peşindeydiler. Oturup konuşuyorlar, tartışıyorlardı amma, üç kişi oldular mı susuyorlardı... Bunların parolası *"Bekleyen derviş muradına ermiş"* tekerlemesinde saklıydı...

■ *Değirmenin suyu nereden geliyor? Feyzioğlu'nun hesabı*

Feyzioğlu, Kırca ve Paksüt'ün kafasından çıkan yeni partinin programında, partinin Atatürk'çü, aşırı cereyanlara karşı, devletçi, halkçı, devrimci olduğu ileri sürülüyordu. Feyzioğlu bir demecinde yurdun çeşitli bölgelerinden kendilerine büyük iltihaklar olduğunu bunun yüzde birinin de AP'den geldiğini söylemişti. Fakat bunu söylerken düşündüğü ilk anda AP'yi karşıya almamaktı. Eğer, AP yöneticileri yeni partinin CHP'den gelenlerle güçlendiğine inanırsa AP teşkilâtından oy çalmak daha kolaylaşırdı. Nitekim, haftanın son günü Feyzioğlu ikna etmeye çalıştığı bir CHP Milletvekiline şöyle diyordu:

— *"CHP'nin oylarının yüzde ellisine yakın bir kısmını alacağız. AP ve CKMP ile MP'den ve YTP'den alacağımız oyları düşünürsek, iktidara gelmek için pek uzun bir süre beklememek gerekir. Çünkü biz ekip olarak gerek AP'den, gerek öteki partilerden çok daha akıllı, milliyetçi ve Atatürkçüyüz. Sonra şansımız, aydınların desteğini almamız ve İnönü'nün karşısına çıkıp mücadele etmemiz."*

Feyzioğlu'nun hesaplarında yanlışlık olduğu muhakkak. Fakat, gerçek payları olduğunu da kabul etmek gerekir. Bu gerçekleri sezen Demirel, AP'nin Feyzioğlu takımını övmesini yasaklayıvermişti...

CHP'nin toprak ağaları ve kompradorları tarafından desteklendiği bilinen Feyzioğlu ve takımı, Genel Merkez yapabilmek için aralıksız bina arıyorlardı. Buldukları binaları çeşitli bahaneler ile beğenmeyen Feyzioğlu takımı, genel merkez binasının büyük ve büyük olduğu kadar şatafatlı olmasını istiyordu... Değirmenin suyunun nereden geldiği belli olmuş, eski Hatay Cumhurbaşkanı Tayfur Sökmen'den bir telgraf gelmişti. Sökmen telgrafında, genel merkez binasının bir yıllık kirasını ve tefrişini üzerine aldığını bildiriyordu...

■ *İhanet yarışında Yeni parti ile AP nasıl çekişecek?*

Cuma günü toplanan CHP grubunda konuşan İnönü, bir gün önceki sözlerini tekrarlayarak, 8'lere saldırılarda bulunulmasını yasaklıyor, fakat şunu ekliyordu:

— *"Fakat, haksız tecavüzleri de cevapsız bırakmayacağımız bilinmelidir..."*

İnönü, 8'lerin palamarları çözmelerinden bu yana, doğrudan doğruya onları ilgilendiren bir konuya da değiniyordu konuşmasında:

— *"CHP ile AP arasında tek ihtilâf konusu milli bakiye'nin kaldırılması isteğidir. Geçen yıl milli bakiye sistemi için iktidar ile bizim aramızda anlaşma olmasını arzulayan arkadaşlar şimdi bizden ayrıldılar ve milli bakiyeye muhtaç haldedirler."*

Böylece ilk kozunu oynayan İnönü, iktidar ile milli bakiye'nin kaldırılması konusunda CHP'nin anlaşmaya varabileceğini açıklıyordu. Sadettin Bilgiç'in teklifi ile milli bakiye meselesi parlamentoya getirilmişti. Bu durumda Feyzioğlu ve takımının gelecek seçimlerden alacakları sonuç, haklı olarak merak konusu olmaktadır. Yalnız, burada Yeni parti ile Hürriyet Partisi'ni karşılaştırmak gerekmektedir. Hürriyet Partisi hiçbir esasa dayanmayan, fikir ve doktrinden yoksun bir ekibin iktidara baş kaldırmasıydı. Feyzioğlu ve arkadaşları da baş kaldırmıştır amma, bir fikir ve kendilerine göre yolları vardır. Bu takımın, iktidarın getireceği Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısını savunması da sürpriz olmayacaktır. Çünkü, Feyzioğlu ve takımı, AP'nin de oylarını çalma çabası içindedir, daha doğrusu bu arzuyu taşımaktadır. Fakat, İnönü'nün yirmi tilkinin dolanıp da kuyruklarının biribirine değmediği 84 yaşındaki kafası ile Feyzioğlu ve takımının başına çorap örmesi normal sonuçtur...

İnönü'nün milli bakiye'nin kaldırılması ile ilgili sözlerini kendisine nakleden gazetecilere, tehlikeden habersiz görünen Feyzioğlu şunları söylüyordu:

— *"Biz Milli Bakiye'den bir şey beklemiyoruz. Bizim grup, seçimlere liste başından girmiş kimselerdir. Oysa, genel merkezde kalanlar ve bugün sol propagandayı yürütenler milli bakiye'nin memlekete armağanıdır..."*

İlk bakışta bundan sonraki politik savaşın CHP ile Feyzioğlu takımı arasında olacağını sananlar aldanmaktadır. Belki görünüş itibariyle, CHP ile Feyzioğlu takımı mücadele eder gibi olacaktır. Fakat esas savaş, AP ile verilecektir. Her iki ekip de Amerika'ya ve işbirlikçilere hoş görünmek için çırpınacaktır... Bu savaşta bütün yollar denenecektir. Ki bu savaşın kazanılmasında, verilecek tavizler büyük rol oynayacaktır... Ve tavizler keselerin en bolundan ve Türk ulusu ile ülkesi zararına verilecektir...

ECEVİT
(Nasıl bir sol?)

GÜLEK
(Bir istifham!)

DEMİREL
(Endişeli!)

Yanlış hesap Bağdat'tan döner

Çetin Altan

ANTİEMPERYALİST cephenin kurulması ve gelişmesi için sosyalist stratejinin ne olması gerektiği hususunda çeşitli yazışmalar olmuştur.

Bizim o zaman savunduğumuz tez, asıl mihver olarak sosyalist örgütün ön planda tutulması ve cephenin bu mihverin hizasını hiç bir zaman unutmadan kurulması idi. Bu mihverin hizası ihmal edilerek temelde sosyalist olmayan başka örgütleri nirengi noktası diye tesbit etmenin ve ona göre bir yol tutmanın gereken sağlamlıkta bir antiemperyalist cephe kuramıyacağını öne sürüyorduk.

Olaylar görüşümüzü doğrulamış ve sosyalist örgüt mihverinin hizasını ihmal ederek antiemperyalist bir cephe kurmak çabasına katılanlar, antiemperyalist cepheyi güçlendirelim derken emperyalist cepheyi adamakıllı genişletmişler ve Meclis'te Anayasayı dahi değiştirebilecek bir çoğunluğa çıkartmışlardır.

Kapitalizmin son merhalesi olan emperyalizme karşı esaslı bir cephe ancak sosyalistlerin öncülüğü ile kurulabilirdi. Sosyalist olmayanların öncülüğünü tercih, cepheyi güçlendirmek şöyle dursun, büsbütün paramparça edebilirdi.

Nitekim böyle bir öncülüğün yükletilmek istendiği C.H.P. birdenbire ortasından ikiye bölünmüştür.

Bu bölünüş antiemperyalist cepheden çok emperyalist cepheye puan kazandırmıştır.

Oysa C.H.P. yi gereğinden daha fazla zorlamadan sosyalist örgütün etkisi altında bırakarak, kendi niteliği içinde tutmak daha hesaplı ve basiretli olurdu...

Bundan sonra da yine C.H.P. taşımaya hazır olmadığı yükü taşımaya zorlandıkça bir çok fire verecek ve nihayet ya sosyalist örgütün çok gerisinde kalacak, ya antiemperyalist cepheden iyice kopacaktır.

Bülent Ecevit'in harcamakta olduğu enerji, yüzde doksan ölçüsünde partideki iç mücadeleye gitmektedir. Çevresinde gerçekten kendisine inanmış olanların etkenliği hiç de göz kamaştırıcı ölçüde değildir.

Onu bu kadar sert ve bol fire karşılığında bir mücadeleye sokmak yerine, CHP'yi AP'ye karşı tampon olarak kullanma çerçevesinde tutmak çok daha yerinde olurdu.

Hızla değişmekte olan Türkiye'de satılmışlar kanadı yeni kadrolar bulmakta zorluğa uğrarlardı. Ve son bölünmeyle emperyalistler yoğunlaşacağına, antiemperyalistler C.H.P.yi tümüyle zaman zaman da olsa A.P.nin karşısına dikebilirlerdi.

Şimdi ise saflar çok erken bölünmüştür ve bu bölünme C.H.P.nin antiemperyalist kanatta almaya çalıştığı yeri önem bakımından zayıflatmıştır. İsmet Paşa'nın siyasi hayattan ayrılmasıyla bu önem daha da zayıflayacaktır.

Örgütler dokularının dayanamıyacağı yöglere itilmemelidir. İtildikleri takdirde aynı hacmı ve aynı etkenliği sürdüremezler...

Örgütleri tuğla kalıbı olarak görmek ve şurada duracağını burada durursa duvar sağlamlaşır diye düşünmek sonunda tuğla yerine konan örgütü un ufak edebilir.

Gerçek ve yıkılmayacak bir antiemperyalist cephe ancak sosyalist bir parti içindeki uyanmış emekçi yığınları, gençlik ve bu mücadeleye sempati duyanlarla kurulabilir. Bu kompozisyonun dışında, sosyalist örgütü yetersiz bularak, asıl ağırlığı başka bir örgüte yükleme hesabı her zaman ters çıkacak ve son tahlilde elde fazla bir şey kalmadığı anlaşılacaktır. Ayranı mürekkep yapmaya kalktın mı, ayrandan da olursun, mürekkepten de...

Almanya'daki işçiler Demirel'i beklemiyor!

■ *İktidarın başını, perişan ve sahipsiz Türk işçileri değil, gerçekleri gizlemek çabasındaki dalkavuklar, siyaset bezirgânları ve çıkarcılar bekliyor...*

(Nurettin Tekindor Almanya'dan yazıyor)

Almanya'daki işçilerimiz DİSK'i destekliyor

Almanya'da 1 Mayıs İşçi Bayramı, Türk işçilerinin de geniş ölçüde katıldıkları törenlerle kutlandı. Köln şehrinde Türk işçileri Alman sendikacılarıyla birlikte hazırladıkları «DİSK'i destekliyoruz» dövizini taşırlarken Berlin'de de 150 Bin işçinin katıldığı törende Başbakan Kiesinger'den önce konuşan bir Türk işçisi «Türkiye'deki bütün fikir suçlularının affedilmesini» istedi. Türk sendikacısı Yılmaz Karahasan, «1 Mayıs'ın memleketimizde söylendiği gibi bir bahar ve çiçek bayramı olmadığı, aksine öteki dünya devletlerinde olduğu gibi, emekçilerin günü olduğu gerçeği Türk işçileri tarafından anlaşılmıştır» dedi. Karahasan, ayrıca, işçi sınıfının siyasi bir güç haline gelmesi gerektiğini anlayan Almaya'daki Türk işçilerinin, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu candan desteklediğini de açıkladı. Türk işçisinin işçileri uyanışa ve sınıfsal bilinçlenmeye çağıran konuşması Alman televizyonları tarafından da yayınlandı.

BAŞBAKAN Süleyman Demirel'in bu hafta yapacağı resmi Almanya ziyareti için, *"Demirel Almanya'da beklenmiyor"* denilebilir. Çünkü Demirel'i sadece başta, Türk Büyükelçilik ve Konsolosluklar resmi yetkililer olmak üzere, Alman Başbakanlık ve Dışişleri Bakanlığı Protokol memurları beklemekte ve 130 binden fazla Türk işçisinin çeşitli problemlerini bir yana koyarak sıradan, alışılagelmiş programlar düzenlenmektedir. Tıpkı, yeni bir Afrika Cumhuriyeti Başbakanının nezaket ziyareti gibi.

4-5 yıldan beri burada bulunan Türk işçileri bu gibi ziyaretlerde nutukların ve resmi bildirilerin gerisinde kalan kısmı artık çok iyi bilmektedirler. Bugüne kadar buraya ilk olarak Ecevit olmak üzere, bütün Çalışma Bakanları, Çağlayangil, Erdem; zaman zaman Nato ve Ortak Pazar toplantılarından sonra şöyle bir uğrayan, fakat bu uğramalarına, büyük meseleler çözmeye gelmiş devlet adamları süsü vermeye uğraşan bakanlar gelmişlerdir. İşçiler dertlerini söylemek üzere koca koca salonları doldurmuşlar, büyük bir ciddiyetle alınan notlarda kendi alınterlerinin garantilerini hissetmişlerdir. Fakat bakanlar döndükten sonra verilen sözler, atılan nutuklar, yayınlanan bildiriler uygulama alanına konulmayınca işçiler bu gezilerin bir seçim gezisinden farklı olmadığını anlamışlardır.

■ *Almanya'daki Türk işçileri en kritik günlerinde*

BU günler Almanya'da çalışan Türk işçileri için en kritik günlerdir. Almanya, 1966 yılının ikinci yarısından beri ekonomik bir buhran geçirmektedir. Bu buhran, Erhard'ın işbaşından uzaklaştırılıp, SPD'li bir koalisyon kurulmasına rağmen henüz giderilememiştir. Amerika yeni hükümetin gizli taarruz hedeflerinden birini teşkil etmekte ve özellikle Amerika'nın baskısı altında ve Amerikan yararları adına, pek çok geri kalmış ülkeye yapılan DM (Deutsche Mark) yardımları yeni hükümet tarafından artık bu şekliyle istenmemektedir. Maliye Bakanı Strauss Amerikan İşgal Bölgesinde bulunan Amerikan Kuvvetlerinin paralarını ve İngilizlerin Ren Ordusunun masraflarını karşılayamıyacaklarını bildirmişlerdir. Bunu üzerine Amerika ve İngiltere, Almanya'nın döviz dengesini sağlıyabilmek amacıyla askerlerinin bir kısmını geriye çekeceklerini ifade etmektedirler.

Ekonomideki bu kritik durum sebebiyle işsizlik de -artmıyorsa bile- azalmamaktadır. Pek çok büyük işyeri "Kurzarbeit" denilen kısa çalışma devresi içine girmiş bulunmaktadır. Ford, Duetz, Opel, VW gibi bir çok tanınmış otomobil firması -ki bu firmalarda pek çok sayıda Türk işçisi çalışmaktadır- bazı aylar veya bir ayın bazı haftaları imalâtı durdurmakta ve işçiler ücretlerini işsizlik sigortasından, yarı yarıya denebilecek bir ölçüde almaktadırlar.

■ *Almanya'da Başbakan Süleyman Demirel'e sahte hedefler gösterilecek*

Ruhr havzasında bulunan büyük işletmeler, toplu işçi çıkarımını durdurmakla birlikte, yeni işçi alımına geçmemektedirler. Bunların bazıları, meselâ, 100 yılı aşkın mazisine rağmen Krupp Firması iflâs halindedir.

Yüzbinlerin dönüşü yaklaşmakta gibi görülmektedir. Nitekim son bir kaç ay içinde sadece Almanya'dan geriye dönenlerin sayısı 30 bini aşmış bulunmaktadır. En az bir 10 bin de işsiz olarak Almanya'da iş bulabilecekleri günü beklemektedirler. Bunların takriben 8 bini işsizlik yardımı almaktadır.

Bugün Almanya'da çalışıp da işinden emin olan kimse yoktur denilebilir. İşte Demirel bu dönemde Almanya'yı ziyaret etmektedir. İşçiler, kırgın ve kızgındır. İşçiler arasındaki genel kanaat ise kendilerinin Allah'a terkedildikleridir.

İŞÇİLERİN durumu Almanya'da bu minval üzere iken, resmi yetkililer ve bu yetkililerin işçi Cemiyetlerindeki kolları Başbakana bir takım sahte hedefler göstereceklerdir. Bunlar, Başbakanlarını hiç bir tehlikeden habersiz huzur içinde geriye gönderebilmenin hazırlıkları içindedirler. Şimdiden televizyon, radyo gösterileri hazırlanmaktadır. Bu ziyaret bir oldu-bittiye getirilecektir.

Bu sahte hedeflerin başında Türklere Almanya'da tek kucak açan müessese Arbeiterwohlfahrt gelmektedir. Bu teşkilât başlangıçta, bugün iktidara ortak Sosyal Demokrat Parti tarafından kurulmuştur. Bu teşkilât Türklere yardım etme görevini üzerine almış ve bunu yıllardan beri Almanya'nın pek çok büyük merkezinde Türk-Danış merkezleri kurarak yerine getirmiştir. Bu teşkilâtın 1966 yılı içinde Türk işçileri için harcadığı para 800 Bin DM'dır 1967 yılı için ise 1 milyonluk bir bütçe tahsis etmiştir. Türk Hükümetine yakın çevrelerin ve şahısların bu teşkilâta devamlı hücum etmesinin sebebi, bağımsız bir kuruluş olarak Türk yetkililerinin her arzusuna *"evet"* demeyişidir.

TARAFSIZ bir görüşle, rahatlıkla sağcı yayın yaptığı iddia edilebilecek Wesdeutscher Rundfunk Türkçe yayınlarının da Başbakan'a hedef olarak gösterileceği muhakkak gibidir. Yıllardan beri, *"solcu"* yayın yaptığı iddiasıyla hırpalanmaya çalışılan radyonun suçu ise her yayınında Demirel Hükümetini nurlu ufuklar ve kalkınma edebiyatıyla göklere çıkarmasıdır. Tabiatıyla Türkiye'de TRT'ye baskı yapanların müsveddelerinin Almanya'da yaşadıklarını unutmamak lâzımdır. Oysa Westdeutscher Rundfunk dünyanın sayılı tarafsız kurumlarından biridir ve yabancı yayınlar içinde, kendilerine, tarafsızlıktan sıyrılmaları ve Türk Hükümetinin kayıtsız şartsız propagandasını yapmaları yolunda tek hücum Türklerden gelmektedir.

Bu konudaki komik talepler ve tenkitler bu radyonun yöneticilerine birer hatıra serisi yazdırtabilecek kadar boldur.

Üstelik sağcı takımın ve onların sözüne göre hareket edenlerin bu tutumları devam eder ve radyo idaresi artık bunu kaldıramıyacak bir sinirlilik içine girerse, o zaman Avrupa'daki Türk işçilerine dinleyecek iki radyo istasyonu kalmaktadır: Budapeşte ve Doğu Alman Radyolarının Türkçe yayınları.

Bütün bu yargılara dayanarak, *"Demirel Almanya'da beklenmiyor"* diyoruz. Aslında Türk işçilerinin dertleri bir Başbakanın ilgisine muhtaçtır. Fakat o Başbakan'ın yolu daha hava alanında, dalkavuklar, siyaset bezirgânları ve çıkarcılar tarafından saptırılmazsa...

ABİDİN DİNO'NUN BAŞARISI

Bu hafta İstanbul sinemalarının en çok hâsılat yapan filmini, ALTIN GOLLER'i, alkışlayanların çoğu, bu filmin ünlü bir Türk sanatçısının eseri olduğunu bilmiyordu. Jenerikteki ABIDINE DINO'nun Abidin Dino olduğunun pek az seyirci farkındaydı. Günlük basın, nedense, Abidin Dino'nun bu başarısı üzerinde durmayı gerekli bulmamıştı.

Oysa film, İngiltere'de gösterildiği zaman büyük yankılar uyandırmıştı. İşte birkaç İngiliz gazetesinin film hakkında yazdıkları:

«Bu filmin size verdiğini televizyonun vermesi imkânsızdır... İşte bir film!» **(Ann Pacey — «The Sun»)**

«Renk ve hareket futbolla hayatı yüzyüze getiriyor... ALTIN GOLLER, insani planda bir amaç güdüyor.» **(«The Times»)**

«Fotoğraf göz kamaştırıcı... Gerçek öfke... Gerçek kaygı... Gerçek acı...» **(Ian Christie — «Daily Express»)**

«Bu epik şiirin dramı baştanbaşa reeldir.» **(Evening Standart)**

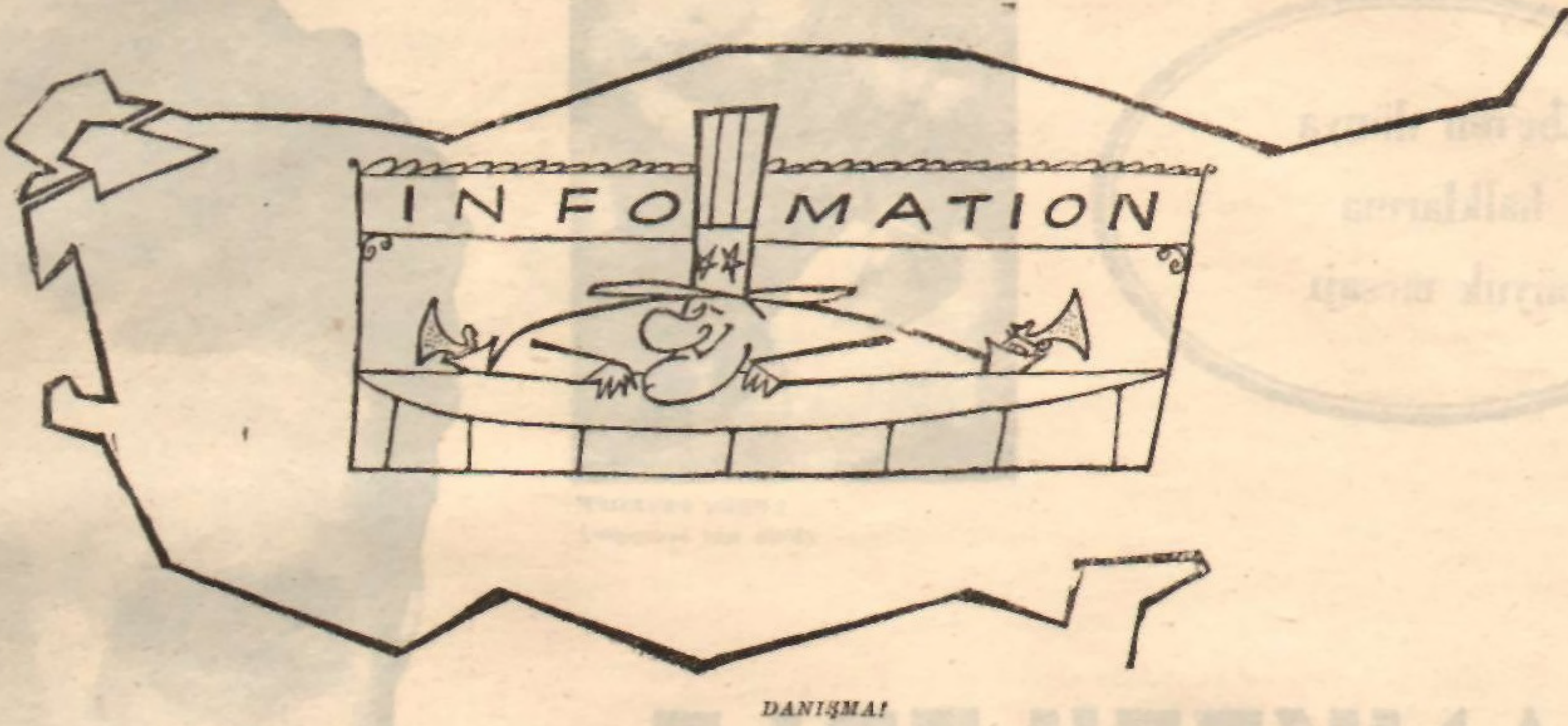
«Öylesine bir futbol değil, futbola bakan ve futbolu oynayan insanlar söz konusudur.» **(Nina Hibbin — «Morning Star»)**

Gerçekten de Abidin Dino'nun büyük başarısı, futbolu oynayan ve seyreden İNSANLARa, büyük bir insancıllıkla bakabilmiş olmasından doğmaktadır. Bunun içindir ki ALTIN GOLLER, alelâde bir futbol filmi olmaktan çıkıyor, herkesi ilgilendiren bir film haline geliyor.

Stadyumların dışında çekilen kısımlar nefis birer dokümanter niteliğinde...

Abidin Dino'yu başarısından ötürü kutlar, ALTIN GOLLER'i okurlarımıza salık veririz.

Ferruh Doğan

DANIŞMA!

İHANET YARIŞI VE HALK

FETHİ NACİ

CHP Kurultayı'nın sonucu önceden belliydi. Belli olmayan, partiden kopanların ilk hamlede 48'i bulacağıydı. Nitekim, 48'lerin toplu istifası radyoda okunurken İnönü'nün yanında bulunan Abdi İpekçi, İnönü'nün bu rakamı beklemediğini gözlemlemek fırsatını bulmuştur. İnönü'nün **«af ilânı»**na rağmen ayrılanların çokluğu **«Paşa faktörü»**nün eski önemini yavaş yavaş yitirir gibi olduğunu göstermektedir.

CHP'den ayrılanlar arasında geniş parlamento ve teşkilât tecrübesi olanlar, kürsü adamı olarak şöhret yapmış olanlar az değildir. Ortanın solu ekibi ise Ecevit gibi, Prof. Turan Güneş gibi, Prof. Muammer Aksoy gibi isimler dışında genellikle vasat elemanlardan kuruludur. Nitekim CHP Parti Meclisi için seçim yapılırken, dört kişi ortanın solu ekibinden alınmış, buna karşılık, gidenlerin yerini doldurmak amacıyla ve şöhretli bilim adamı kompleksiyle, Prof. Besim Üstünel gibi, Prof. Enver Ziya Karal gibi belki kafaca ortanın soluna yatkın, ama ortanın solu çalışmasına hiç bir emekleri geçmemiş kimselerin seçilmesinde özel bir yarar umulmuştur.

Gidenler gittikten sonra CHP tam bir fikir birliğine ulaşmış mıdır? Buna olumlu cevap vermek mümkün değildir. Nitekim 6 Mayıs 1967 tarihli Akis'in başyazısında okuduğumuz şu satırlar çok ilgi çekicidir: **«Şimdi Türkiye'nin önünde açılan bir ufuk daha vardır. Ortanın solu politikası İsmet Paşa**'nın, **bu ufka varmak için C.H.P.'ye yaptığı tekliftir. Bu politika C.H.P. içinde sadece eşraf tabakasının bir kısmını değil, bir kısım aydını da gerçekten ve samimi şekilde ürkütmüştür, ürkütmektedir.»** Yazara göre, gidenler gittikten sonra, kalan eşraf tabakası ile aydınlar, birlikte, ortanın solunu gerçekleştirmeğe çalışacaklardır. Eşraf-aydın ittifakının, Feyzioğlu takımı ile AP'den gelen saldırılar ve suçlamalar karşısında nasıl bir tutum takınacağını izlemek son derece ilginç olacaktır. Bu ittifak, daha ilk anda, Feyzioğlu takımının da, AP takımının da en etkili silâhı olan **«antikomünizm»**i (yanına bir de **«faşizme karşı olmak»** ekleyerek) kullanmak zorunluğunu duymuştur. Parti Meclisi, yayınladığı bildiride, Partinin **«uğradığı ve uğrayabileceği haksız isnatlar karşısında sessiz kalmaması»** gerektiği üzerinde görüş birliğine varıldığını açıklamıştır. Bu çeşit bir savunmaya geçişin ortanın solundan neler götüreceği yakında görülecektir.

Akis başyazarının CHP içinde hâlâ yalnız eşraf ve aydın görmesi, **halkı** anmayı aklına bile getirmemesi, ortanın solunun —iç politikada, halk ve temel reformlar konusunda— bilinen niteliğini bir kere daha gözler önüne sermeye yaramıştır.

Özetlersek, 48'lerin kopuşu ve bundan sonra beklenen gelişmeler, ortanın solunun Kurultay zaferini bir Pyrrhus zaferi haline getirebilir.

TURHAN Feyzioğlu takımı, AP ile bir ihanet yarışmasına gireceğini şimdiden açıklamıştır. Kuracakları parti ile ilgili sözleri bu konuda hiç bir şüpheye yer bırakmamaktadır: **«Halen hiç bir partiye mensup olmayan fakat sağ-sol mâceralarına karşı mücadeleye inanan ve şimdi yurtta kol gezen aşırı akımlar karşısında bizim oynayacağımız rolün önemini kavrayan birçok vatandaşımızın partimizde aktif görev alacağına eminiz. (...) CHP'ye muhalif olan fakat oy'unu AP'ye istemeye istemeye verenler de vardır. Onları da kendimize çekebiliriz. Kısacası CHP'ye şimdi hâkim olan kışkırtma ve sola kayma politikasını zararlı bulup, AP'yi de yetersiz ve ehliyetsiz sayanlar bizim seçmenlerimiz olacaktır.»**

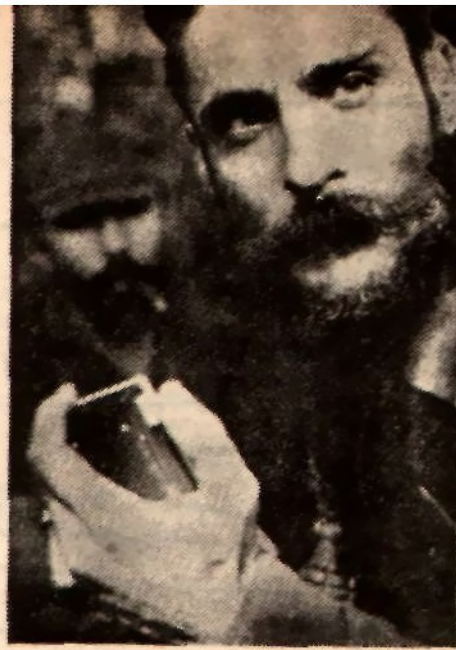
Feyzioğlu takımı, **«AP'den daha yeterli ve daha ehliyetli olma»** yarışına, bir ihanet yarışına girecektir. Yerli ve yabancı sermaye çevrelerinin, bu ihanet yarışında, Feyzioğlu takımının ne ölçüde elinden tutacağı yolunda şimdiden —Feyzioğlu için— umut verici kıpırdanmalar başlamıştır. İhanet yarışının ancak millî bağımsızlığa ve sosyal reformlara karşı olan yanını, ancak genel sınıfî niteliğini gören AP'nin ünlü iktisat profesörü Aydın Yalçın, şimdi söylediği **«Çok güç şartlar altında, yiğitçe, efendice mücadele ettiler. Rejimin hürriyet ve demokrasi dâvasında, 48 eski CHP'li ve arkadaşlarının hareketi, iç politikamızda yeni merhaledir.»** sözlerini, herhalde ilerde, Feyzioğlu takımı — AP rekabeti başladığı zaman kolay kolay tekrarlayamayacaktır. Feyzioğlu'nun, Aydın Yalçın gibi bir övgücü bulmasının ilginçliği bir yana, halkla çıkarlarını özdeşleştirmeyen aydınların ve bilim adamlarının ergeç iflâs edeceği ve kendini birdenbire bir ihanet yarışının pistinde bulacağı yolunda verdiği örnek son derece hazin ve öğreticidir. Dönüp dolaşıp gene Aydın Yalçın'la yanyana gelmek...

AP, CHP'deki bölünmeden ne kadar memnunsa Feyzioğlu takımının rekabetinden de o kadar tedirgin olacaktır. Yerli ve yabancı sermaye çevrelerinin, yıpranan AP ve beceriksiz Süleyman Demirel yerine, Feyzioğlu takımını tutması çok daha akla yakındır. Böylece, Yunanistan'dakine benzer olaylara lüzum kalmadan, **«demokrasi çerçevesinde»**, daha bir süre işleri yürütmek mümkün olur. Feyzioğlu'nun böyle bir desteğe nail olması halinde bundan en fazla rahatsız olacaklar şimdiki iktidarın yöneticileri olacaktır. Ve Feyzioğlu takımına belki de en büyük muhalefet AP'den gelecektir.

CHP'de bölünme olur, Feyzioğlu yeni parti haberleriyle her gün gazetelerin birinci sayfalarını doldururken, bir yandan da AP, kimliğine uygun politikasını yürütmekte, bedelleri ödenerek kamulaştırılan ormanları bedava olarak bir avuç insana peşkeş çekmeye hazırlanmaktadır. Türkiye Petrolleri A.O.'nın yeni petrol satış yerleri açmasını önleyecek hareketler gelişmektedir. Boraks madenlerimiz tehlikeye girmektedir.

HALKIN dışında olup biten, ama, sonunda zararı gene halka dokunacak olan bu politik gelişmeler karşısında halkın tutumu nedir? CHP Kurultayını izleyen Ecvet Güresin, **«Kasabanın, köyün insanı asırlık farkı yıllara sığdırmanın hırsı içinde şimdi.»** diyerek iyimserliğini belirtiyor. Halkın bir uyanış içinde olduğu apaçık bir gerçek. Ama hâkim sınıfların çıkmaza girme, yozlaşma hızı ile halkın uyanış hızının aynı oranda olmayışı, halkın uyanışının daha yavaş oluşu da bir gerçek. Sosyalistlere ve bütün yurtseverlere düşen, halkın uyanışı için, halkın bilinçli bir politik kuvvet haline gelmesi için olanca güçleriyle çalışmaktır. Türkiye'de demokrasinin geleceği buna bağlıdır.

Che'nin dünya halklarına büyük mesajı

LUBEN PETKOFF
(Halk için savaşıyor)

YANKEE'LERLE SAVAŞTAN KORKMAYINIZ!

GERİLLA'lar, bir aydanberi hükümet kuvvetlerine Bolivya'da 40, Kolombiya'da 30 ölü verdirdiler; bir o kadar askeri de yaraladılar. Latin Amerika'nın diğer ülkelerinde de yeraltı harekâtı kendini gösteriyor. İşte böyle bir ortam içinde, Afrika, Asya ve Amerika Halkları İşbirliği Teşkilâtı, 16 Nisan 1967 günü Havana'da, kumandan «Che» Guevara'dan aldığı bir mektubu yayınladı. Guevara, Arjantin'li bir tıp doktorudur; Fidel Castro ile beraber, Sierra Maestra dağlarına çıkıp Küba ihtilâline katılmıştır; sonra, Küba Merkez Bankası başkanlığı yapmıştır; daha sonra, Küba Sanayi Bakanlığı'na geçmiştir.

Küba hükûmeti üyeleri, kumandan Guevara'nın mektubunu dünyaya yaymak için ellerinden gelen azami çabayı esirgemiyorlar.

Mektup, Guevara'nın Küba'dan «esrarlı» şekilde ayrılışının ikinci yıldönümüne rastlıyor. Böylece de, «esrarlı» kaybolma olayı, esrarını büyük oranda kaybediyor.

Altı fotoğrafın ekli bulunduğu metin eleştirildiğinde, «Che»ye has üslûp kendini belli ediyor.

1965'de, «Che»nin yer altı faaliyeti için Küba'dan ayrılıp diğer Güney Amerika ülkelerine geçtiği ilân edildiğinde, Birleşik Amerika istihbarat teşkilâtı (C.I.A.) yöneticilerinden biri şöyle demişti: «Evet, yer altına intikâl etti, 2 metre toprak altına.»

«Che»nin bizzat Fidel Castro tarafından ortadan kaldırıldığı yolunda ortaya atılmak istenen rivayetlere rağmen, kumandan Guevara'nın hayatta olduğu ve geniş çapta faaliyetten geri kalmadığı artık emniyetle söylenebilir. «Che», Latin Amerika'da «bir yerde»dir. Eskidenberi beslediği gerillacı tasavvurlarını gerçekleştirme çabasındadır. Küba makamlarının bu mektuba verdikleri önem, Fidel Castro ile Guevara arasında anlaşmazlık çıktığı söylentilerine kat'iyetle bir son vermektedir.

Sovyet şairi Evtuçenko ve diğer bazıları, Küba ihtilâlcilerini heyecana getiren «ihtilâlci romantizm»den bahsetmişlerdir. «Che» Guevara'da, aynı romantizm, daima kuvvetli bir ter ve kan kokusu taşımıştır. Aşağıdaki mektup özeti okunduğunda, bu ter ve kan kokusu kolaylıkla sezilecektir.

«Che» bahis konusu mektubunda, Amerikan (Yankee) emperyalizmine karşı girişilecek dünya çapı ihtilâlin yollarını ve hedeflerini tarif ediyor.

Muhtelif Latin Amerika ülkesine Birleşik Amerika'lı (Yankee) askeri uzmanların son zamanlar yollanması; yine Latin Amerika ülkelerinden zaman zaman sızan ve Guatemala'da, Kolombiya'da, Venezüella'da, Bolivya'da çete savaşının arttığı yolundaki haberler ise, şunu meydana çıkarıyor: «Che» Guevara eliyle kaleme alınan aşağıdaki manifesto, bir hayalperestin fikirleri değildir.

Aksine, «Che» nin mektubu, Vietnam üzerindeki Birleşik Amerika (Yankee) baskısını hafifletme uğruna bütün Latin Amerika kıtasında gerilla savaşları çıkarmak ve bunların hepsini tek elden sevkü idare etmek isteyen bir savaşçının pratik programıdır. Başka bölgelerde başka ihtilâl ocakları alevlendirilinceye kadar... Vesika kabilinden, «Che» Guevara'ya ait mektupdaki en önemli bulduğumuz kısımları, (Le Monde Gazetesi'nden) naklediyoruz.

Ölüme meydan okuyan Komutan: CHE GUEVARA

Che'nin mesajı

"ACI bir gerçek var: Unutulmuş bir dünyanın emellerini, zafer ümitlerini canlandıran Vietnam, trajik bir yalnızlık içerisindedir.

İlerici dünyanın Vietnam halkını desteklemesi, Roma sirkinde gladyatörler için pleb sıralarından gelen teşci sesleri kadar acı bir istihzâ anlamı taşımaktadır.. Mesele, tecavüze uğramış tarafın zaferini istemekten çok, onun zorluklarını paylaşmak, ölümde ya da zaferde ona yoldaşlık etmektir.

Yankee emperyalizmi, bugün bir tecavüz suçu işlemek durumundadır. (...) Ama başka suçlular da vardır. Karar anında dünya çapında bir savaşı göze alarak emperyalist Yankee'leri bir yol seçme zorunluluğu karşısında bırakmak ve Vietnam'ı sosyalist toprakların dokunulmaz bir parçası yapmak hususunda tereddüt gösterenler de suçludur...

Venezu la'nın halk lideri DOUGLAS BRAVO

Başka suçlar da var: Sosyalist cephenin iki önemli kudreti namına söz edenlerin uzun zamandan beri girişegeldikleri hareketler, karşılıklı hakaretleşmeler ve ayak oyunları da birer suçtur...

İsyan büyüyor

Her şey göstermektedir ki, dünya çapında herhangi bir çatışma meydana gelmediği için "barış" diye anılan şu garip durum, Yankee'lerin geriye çevrilmesi imkânsız ve kabulü asla söz konusu olamayacak inisiyatifi sonucunda tekrar tehlikeye girmiştir. (...)

Fidel Castro
(Aralarında ihtilâf yok)

Emperyalistler, savaş tehdidiyle in-
ınlığa karşı şantaja kalkıştıklarına
öre, buna verilecek en doğru cevap sa-
ıştan korkmamaktır."

**Avrupa'daki, Asya'daki ve Afrika'-
ki durumu gözden geçirdikten son'a,
umandan Guevara, Lâtin Amerika
erine şunları yazmaktadır:**

"Lâtin Amerika'da mücadele, silâh
le yapılmaktadır. Guatemala'da, Ko-
nbiya'da, Venezüella'da ve Bolivya'da
rum böyledir. Benzer gelişmenin ilk
lirtileri Brezilya'da da görülmekte-
. Başka mukavemet yuvaları da ya-
sönmektedir. Fakat bu kıt'anın bü-
ı ülkeleri, aynı tip mücadele için artık olgunlaşmıştır. Ve zafer uğruna mücadele en azından iktidara sosyalist eğilimli bir hükümetin geçirilmesini gerektirmektedir.

Bu kıt'ada (...) çeşitli ülkelerin sınıfları arasında öylesine bir benzerlik vardır ki, diğer kıt'alardakinden çok daha mutlak bir "Milletlerarası Amerikan" karakteri, Lâtin Amerika sınıflarını nitelendirmektedir. Dil, âdetler, din, aynı efendiye sahip olmak, ülkeler arası birleştirici unsurlardandır. Amerika'mızdaki ülkelerin gerek sömürücüleri gerekse sömürülenleri için sömürme derecesi ve biçimleri sonuçları açısından birbirinin eşidir. Ve isyan, gittikçe artan bir hızla olgunlaşmaktadır. (...)

Yeni liderler

Kıt'a çapında ölçüler taşıyan bu mücadele çerçevesinde halen devam edegelen fiili çatışmalar, sadece birer fasıldan ibarettir. Fakat insanın tam hürriyetine kavuşması için gerekli kan borcunu ödemiş şehitler şimdiden vardır. Şehitler listesinde şu isimler okunabilir: Kumandan Turcios Lima, Rahip Camilo Torres, Kumandan Fabricio Ojeda, Kumandan Lobaton, Kumandan Luis de la Puente... Bu isimler, Guatemala'nın, Kolombiya'nın, Venezüella'nın Peru'nun ihtilâl hareketlerinde birinci planda kişilere aittir.

Fakat, halkın faal seferberliği yeni liderler ortaya çıkartmaktadır: Cesar Montes ve Yon Sosa, Guatemala'da bayrağı dalgalandırıyorlar; Fabio Vasquez ve Marulanda, aynı şeyi Kolombiya'da gerçekleştiriyorlar; Douglas Bravo ve Americo Martin, Venezüella'da faaliyeti hızlandırıyorlar.

Bu ülkelerde ve ötekilerinde daha başka savaş yuvaları meydana çıkacaktır. Tıpkı Bolivya'da olduğu gibi... Bir çok kimse işlediği kusurlar yüzünden ölecek, ötekiler yaklaşan zor mücadelede can verecek; ihtilâlci mücadele ortamında başka mücahitler ve yeni liderler meydana çıkacaktır. Savaşın eleyici çerçevesi içinde halk, liderlerini ve mücahitlerini hazırlayacaktır.

Büyük gerçek

Bugün silâhlı mücadelenin yer aldığı her ülkede Yenkee danışmanları vardır... Fakat eğer savaş yuvaları gerekli siyasi ve askeri zekâ ile yönetilirlerse, yenilmez hale gelirler ve yeni Yankee kuvvetlerine lüzum yaratırlar... Yavaş yavaş küçük çeteleri bastırmaya yararlı demode silâhlar yerine modern silâhlar ve danışman grupları yerine de Yankee askerleri yollanır. Ve öyle bir an olur ki, gerillaların darbeleri altında kukla milli ordu erimeye başlar ve iktidarın nisbi dengesi tehlikeyle karşılaşır. İşte o zaman, tam teşekküllü Yankee askerî birlikleri göndermek ihtiyacı doğar. Tıpkı Vietnam'da tutulan yola benzer şekilde...

Lâtin Amerika'nın tutacağı yol budur. Şu özel farkla ki, silâhlı gruplar, kendi ülkülerine daha iyi hizmet etmek ve Yankee emperyalizmi temsilcilerinin tedhiş hareketlerini daha fazla zorlaştırmak amacıyla koordinasyon meclisleri kurabilirler.

Son siyasi kurtuluş mücadeleleri sebebiyle unutulan Amerika Kıt'ası, daha önemli bir vazifeyi üzerine alır: İkinci veya üçüncü Vietnam'ı, yahut ikinci ve üçüncü Vietnam'ı meydana getirir.

Daima hatırda tutulmalıdır ki, emperyalizm dünya çapında bir sistemdir, kapitalizmin en yüksek aşamasıdır ve onu dünya çapı bir cephede yenmek lâzımdır. Bahis konusu mücadelenin stratejik hedefi, emperyalizmin imhası olmalıdır...

Bu, çok uzun, kanlı bir mücadele karakterine bürünecektir. Cephe hattı gerillaların sığınaklarından, şehirlerden, mücahitlerin evlerinden geçecektir. Mütecaviz, kurtuluş mücahitlerinin yakınları arasında, köylü kütlelerinde, bombalanan köy ve şehirlerde kolay av aramaya kalkacaktır.

Bizim için mücadeleye hazırlanmaktan ve başlamaya karar almaktan başka yapılacak iş yoktur... Böylesine bir mücadele bize zorla yüklenmiştir... Yoksullar kitlesi, gerillaların yenilmezliği karşısında büyük gerçeği öğrenecektir.

Ulusal bilinç

Daha şiddetli sindirme hareketlerine direnmek için daha zor görevleri başarmaya hazırlık mahiyetinde ulusal bilinç heyecana getirilmelidir. Kin, mücadele unsuru haline sokulmalıdır. Düşmandan tâvizsiz nefret etme, bir silâh gibi kullanılmalıdır. Öyle bir silâh ki, insanoğlunu tabiî imkânlar dışına çıkarabilsin ve onu müsmir, şiddetli, soğukkanlı seçerek iş görecek bir öldürme makinesi haline getirebilsin. Askerlerimiz böyle olmalıdır; çünkü kinsiz bir millet hain bir düşmana karşı zafer sağlayamaz...

Ve gerçek bir proleterya enternasyonali kurulmalıdır. Enternasyonal proleterya silâhları kullanılmalıdır. Öyle ki, hangi bayrak altında savaşılırsa savaşılsın, mücadele insanlığın kurtuluş savaşı sayılmalıdır. Mesele, Vietnam, Venezüella, Guatemala, Laos, Gine, Kolombiya, Bolivya, Brezilya bayrakları altında kurtuluş savaşlarına katılmak, Amerikalı için de, Asyalı için de, Afrikalı içinde, Avrupalı için de şerefli görülmelidir.

Fikir ayrılıklarımızı yumuşatıp bütün gücümüzü mücadele hizmetine koyma zamanı gelmiştir. İstiklâl uğruna mücadele halindeki dünyayı sarsan münakaşaları biliyoruz; ve saklayamıyoruz. Yine biliyoruz ki, aynı münakaşalar son derece şiddetli bir noktaya erişmiştir ve sükûnet içinde anlaşmaya varmak veya müzakere masasına oturmak, çok zorlaşmıştır; hattâ imkânsızlaşmıştır. Hasımların kaçındıkları bir müzakereyi gerçekleştirmek için metodlar aramak ise ümitsiz bir çabadır. Emperyalist düşman kapıdadır, her gün darbeler indirmektedir ve yeni darbeler indirme tehditlerini bizlerden esirgememektedir. Düşmanın darbeleri bugün, yarın veya öbürgün bizleri birleştirecektir... Her tezin savunulmasında gösterilen şiddet ve kesinlik göz önüne getirilirse, bizim gibi yoksulların şu veya bu taraf lehine konuşması bahis konusu sayılamaz. Zaman zaman şu tarafın veya bu tarafın söylediklerinden bazılarına aklımız yatsa da...

Ölüm önemsizdir

Zafere inancımızın unsurlarını bir daha tekrarlayalım: en kuvvetli kalesini yıkarak emperyalizmi imha etmek, Birleşik Amerika Cumhuriyetleri emperyalizmine son vermek...

Eğer iki, üç veya daha fazla Vietnam dünya yüzünde belirse, yakın gelecek ne kadar aydınlığa kavuşacaktır. Evet, bu Vietnam'lar, gündelik kahramanlıklar arasında ölümlere, trajedilere sahne olacaktır. Fakat emperyalizme de altından kalkamayacağı darbeler indirecektir. Böylece, onu, milletlerin biriken kinleri altından kalkamayacak duruma düşürecektir...

Ölüm bizi nerede yakalar; bunun önemi yoktur. Eğer savaş nâralarımız müsbet bir kulağa erişecekse ve başka bir el silâhımızı devralacaksa, ve başka insanlar makineli tüfek sesleri ortasında ayağa kalkacaklarsa, ve yeni savaş nâraları atılarak yeni zaferler kazanılacaksa, ölüm hoş geldi sefâ geldi!"

TEKZİP

Ant Dergisi Yazıişleri Müdürlüğü

İstanbul

Derginizin 11/4/1967 tarih ve 15 ci sayısının 8 ci sahifesinde (Doğu cephesinde kanunsuz Terör) başlıklı yazının 3 cü paragrafında şahsım ile ilgili hakikata uymayan yazı neşredilmiştir.

Gerçek şudur: Cumartesi günü Bayrak merasimi için okul bahçesinde toplanmıştık; tesadüfen yazar Mahmut Makal Bey Okulumuzda bulunuyorlardı merasim sonu işde çocuklar "bizim köy" isimli romanın yazarı bu beydir dedim. Yoksa Hasseten talebeler Mahmut Makal için toplattırılmamıştır. Saniyen meslek hayatımda kanun ve kurallara daima saygılı kaldım ve şiar edindim. Gerçek budur saygılarımla

Niyazi Aydoğdu
Van Erkek Sanat Enstitüsü Müdürü

HASTA VATANDAŞ NASIL SOYULUYOR

PROF. DR. ZAFER PAYKOÇ
(Doktor mu, tüccar mı?)

● Ankara Yüksek İhtisas Hastanesi'nde çevrilen dolapları açıklıyoruz...

Vurgun yeri haline getirilen Ankara Yüksek İhtisas Hastanesi

MERDİVENLERİN trabzanlarına dayanarak, basamakları ağır ağır çıkan yaşlı adam durdu. Sesice bir soluklandı. O sırada tam karşısında, sağ elinin işaret parmağını dudaklarına götürüp *"sus"* işareti yapan, hemşire fotoğrafına baktı. Bu kez daha sessiz soluklandı...

Kapının önünde bekleyen hemşireye sokulup *"Baş Hekimi görecektim. Beni Zafer bey yolladı"* dedi. Hemşire konuşmadı. Üzerinde *"Baş Tabib"* yazılı kapıdan içeri girdi. Pek kısa süre sonra çıktı. Başı ile yaşlı adama *"gir"* dedi.

Üzeri düzensiz rahat masanın ardında, rahat koltuğa gömülmüş adam, kapıdan girene üstün körü şöyle bir baktı. *"Ne var baba?"* dedi. İhtiyar konuşmaksızın elindeki kartvizit'i uzattı. *"Kart hamili hastamdır"* yazıyordu üzerinde... Rahat masanın ardındaki rahat koltuğa gömülmüş rahat adam zile dokundu... Odacıya *"Bunu özel servise yatırsınlar"* dedi. Odacı önde, ihtiyar arkada çıktılar...

İhtiyar *"Oğul acep günlük kaç para alırlar"* dedi. Önden yürüyen odacı başını hafif döndürüp *"yüz lira be baba"* dedi. İhtiyar *"ınık"* diye durdu. Odacı ardındakinin durduğunun farkında değildi. İhtiyar kendi kendine konuşuyordu *"Nereden bulurum ben? Zafer bey on günde iyileşirsin dediydi... Ameliyat parası da var. Ne ederim ben, nereden bulurum..."* Dizlerinin bağı gevşedi. Yere çömeldi... Sonra boylu boyunca uzandı... Koridorlardan koşuştular. Tekerlekli sedyeye koydular ihtiyarı. Beyaz çarşaflar serili yatağa uzattılar. Cebinden eski bir nüfus kâğıdı çıktı. Adı hanesinde Sefer, soy adı hanesinde Durak, doğum tarihi hanesinde de 1316 yazıyordu...

Bölüşme...

Yüksek İhtisas Hastanesi kurallarına göre Sefer Durak'ın her gün ödeyeceği 100 liranın 50 lirasını devlet, 25 lirasını Zafer Paykoç, 25 lirasını da baş tabib Necip Danışoğlu alacaktı...

Zafer Paykoç, İnönü'nün özel doktoru ve aynı zamanda Yüksek İhtisas Hastanesinde yürütülen düzenin lideridir. Tevfik İleri'nin kayınbiraderi olduğu halde *"biraderiyim"* demekten hoşlanan Danışoğlu ise Paykoç takımının ikinci adamıdır... 250 yataklı Yüksek İhtisas Hastanesinde *"kişisel çıkarları besleyen"* özel servis için ayrılan yatakların oranı, genel yatak durumuna göre yüzde 25 dir... Hasta birinci sınıfa yatarsa günde 50 lira, ikinci sınıfa yatarsa günde 30 lira, üçüncü sınıfa yatarsa günde yirmi lira öder. Özele yatarsa bu fiatlar iki misline yükselir. Özel Servis'e yatan hastanın ödediği yüz liranın 50 lirası devlet payıdır. Kalan elli liranın yarısı hastayı yatıran doktora prim olarak, öbür yarısı da servis personeline ödenir...

Muayenehanesinde vizite ücreti alarak baktığı bir hastayı Full - time'a girmemiş Zafer Paykoç, kartvizitiyle baş tabibe gönderir, kendisinin hastaneye hasta yatırma hakkı yoktur...

Düzenin iç yüzü

Yüksek İhtisas Hastanesinde oynanan büyük ve iğrenç oyunu Türkiye Hekimler ve Eczacılar Sendikası Yönetim Kurulu Prof. Dr. Esat Eğilmez şöyle açıklalamaktadır:

— *"Full-Time'a dahil olmayan doktorun kartvizit ile gönderdiği hasta Baş tabibi görür. Bu hasta, genelde yer yok gerekçesiyle baş tabib tarafından özele yatırılarak ücreti iki misli artırılır. Dolaylı olarak baş tabibin geliri de iki misline çıkar. Bu sihirli kartla, hasta yatırmak işi bir kârlı alış-veriş halinde aylardır devam etmektedir. Yani Full-Time kanuna rağmen muayenehane-hastane koridoru kapatılamamıştır."*

Yüksek İhtisas Hastanesinde oynanan oyunun iç yüzünü ve sahneye konuluşunu anlayabilmek için gerilere gitmek gerekmektedir.

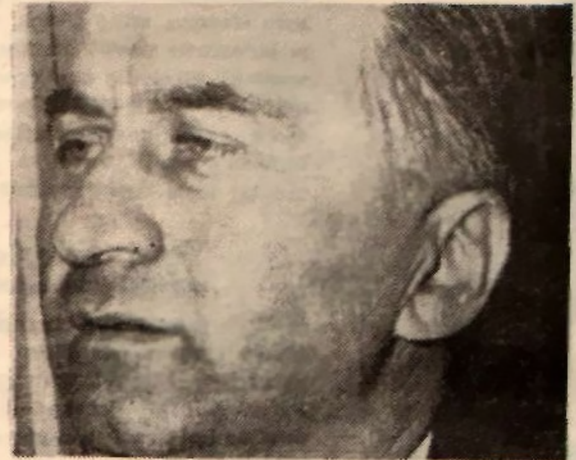
Şimdi buyurun Yüksek İhtisas Hastanesinin kuruluş amacına kadar maziye dönelim...

Yıl 1959

Numune Hastanesine bir ek pavyon yapılması düşünülmüş ve bununla ilgili tüm hazırlıklar tamamlanmıştı. Fakat, 1959 yılında, yapılması kararlaştırılan binanın İhtisas Hastanesi'ne çevrilmesi uygun görülmüş ve çalışmalar bu yöne doğrultulmuştu...

Ve 1963 yılında Yüksek İhtisas Hastanesi araç ve gereçleri ile tamamlanıp başına Dr. Turan Gönen getirildi... Kurulacak Beyin Cerrahi Kliniğinin başına İsveç'ten, Kalb Hastalıkları ve Cerrahisi Kliniğinin ve Kan Hastalıkları Kliniğinin başına Fransa'dan, Mide ve Barsak hastalıkları Kliniğinin başına da İngiltere'den ünlü profesörler getirtilmesi kararlaştırılmıştı. Yabancı ünlü profesörler bir yandan hastaneyi tam düzenli işler duruma getirmek için çalışacaklar, bir yandan da genç doktorları yetiştireceklerdi...

O sırada Milli Birlik Komitesinin açığa aldığı 147'lerden üç kişi, kendileri için elverişli yerler arıyorlardı. Başlarında Zafer Paykoç'un bulunduğu Trio, İnönü'yü etkileyerek bir protokol imzalamasını başarmıştı. Koalisyon Hükümeti Başbakanlığı sırasında İnönü'nün peşinden ayrılmayan, fakat düştükten sonra Pembe Köşk'ün davetlerini atlatan Paykoç *"Masrafa ve döviz kaybına yol açar, biz burada iken ne diye dışarıdan profesör getirilmeli?"* gerekçesine İnönü'yü inandırıp imzalatılmasını sağladığı protokol ile isteğine kavuşmuştu... Protokola göre, Yüksek İhtisas Hastanesinin Beyin Cerrahisi ve Kan hastalıkları klinikleri Bakanlığın, Mide ve Kalb Hastalıkları klinikleri ise Tıp Fakültesinin olacaktı... Oldu da sonunda... Bu sırada 20 genç doktor Avrupa'ya giderek Türkiye'ye çağırılacak profesörlerin yanında çalışmalarına başlamışlardı. Trio bir süre sonra prensip anlaşmasına varılan profesörlerin Türkiye'ye gelmesini önlediği gibi genç doktorları da geri çağırmıştı. Fakat Yüksek İhtisas Hastanesinde de sessiz ve büyük bir mücadele başlamıştı.

Yeni bakan ne yapacak?

Gençler yenik düşüyorlar

Bu arada Trio içinde anlaşmazlık çıkmış Galip Urak, genç doktorların yanında yer almıştı...

Turan Gönen'in yerine Tevfik İleri'nin kayınbiraderi Necip Danışman'ı getirmeyi başaran çıkarcı ve işbirlikçiler, Full-Time kanunundan gereği gibi yararlanmayı da bilmişlerdi.

Zafer Paykoç'un kartvizitleri ile hastaneye gönderilen hastalar yoluyla baş asistanlar ve yardımcılar dolaylı olarak satın alınıyordu. Bu arada, Paykoç'un yardımcısının başkalarının imzası ile para aldığı da tespit edilmişti. İşbirlikçiler, kartlar yoluyla istedikleri adama hasta yolluyorlar, istemediklerini ise maddeten yıkmaya çalışıyorlardı.

İşbirlikçiler dünyanın hiçbir hastanesinde görülmeyen bir düzeni de Yüksek İhtisas Hastanesine getirmişlerdi. Bu Hastane Konseyi idi... Hastane artık baş tabib tarafından değil, Konsey tarafından yönetiliyordu.

Hücumlar doğrudan doğruya Bakanlığa ait Kan Hastalıkları ve Beyin Cerrahisi kliniklerine yöneltilmişti. Bomba önce Beyin Cerrahisi kliniğine düştü. Fransada büyük masraflarla yetiştirilen personel dağıtıldı. Profesör Galip Urak hastaneden atıldı. Dr. Ayhan Caner, Sami Unal, Sedat Coşkuner ve Oğuz Tekin Dirimci başka hastanelere atanmalarını istediler. Dr. Nurten Meriç, Dr. Kemal Ozkan, Dr. Akif Daryavuz, Dr. Hale Akoğuz başka servislere verildiler. Dr. Mürşit Koryak ise Haydarpaşa Göğüs Hastanesine atandı. Sonuç olarak klinik kapatılmış, milyonlarca lira değerindeki tıbbi araç ve gereç bir odaya doldurulmuştu.

Hücumlardan Kan Hastalıkları servisi de nasibini almakta gecikmemişti. Ayda 70 bin liralık gelir sağlayan servisin 60 yatağı 24'e indirilmiş ve buradan alınan yataklarla bazı kimselere üstün gelir sağlayan *"Özel Servis"* kurulmuştu.

Amansız mücadele sonunda

İnsanlığın Kahramanı

Glezos'un elinde üç ak karanfil

"SANTAS Yüksek Ticaret Okulu öğrencisi 19 yaşındaki Manolis Glezos ile arkadaşı hukuk öğrencisi Apostolos Santas 31 Mayıs 1941 de Alman işgalinden aşağı yukarı bir ay sonra, Alman nöbetçilerinin sıkı kordonuna rağmen Akropole girerek gamalı haçlı Alman bayrağını Akropolden indirip yerine Yunan bayrağını asmışlardır. Bu olay savaş süresince gizli kalmış, sonunda 1945 te gazetelerin yayımıyla açıklığa kavuşmuştur."

İkinci Dünya Savaşı'nda Nazi sürülerine karşı döğüşen kahramanlar çıkmıştır. Bilinçli kahramanlar. Bu kahramanlardan Fransızlar'da var, İngilizler'de, Ruslar'da, Yugoslavlar'da var. Ama bunların en büyüğü, en ünlüsü muhakkak ki genç Manolis Glezos'tur. O İkinci Dünya Savaşı'nın bütün dünyadaki efsâne kahramanıydı. Manolis adı İkinci Dünya Savaşında demokrasinin, hürriyetin, vatanseverliğin, kahramanlığın, insan sevgisinin, dostluğun, barışın bir bayrağı olaraktan dalgalandı durdu.

O pis, o aşağılık İkinci Dünya Savaşında insanlığın bir kazancı olmuşsa o da Manolis Glezos gibi birkaç yürekli kahraman olmuştur.

İşgal gücünün bayrağını Akropolden indirip kendi bayrağını Akropole çektikten sonra Manolis Glezos dağlara çekilmiş, Nazi sürülerine karşı Yunan halkını ayaklandırmış, Nazi sürülerinin başına bir kara belâ kesilmişti. İkinci Dünya Savaşını izlemiş olanlar onun dağlardaki Nazilere karşı bitmez tükenmez kahramanlıklarını okumuşlardır. Manolis o çağda umutsuz, yıkılmış, ezilmiş bir dünyada dağlarda insanlığın umut ışığı olmuştur.

Manolis umutsuzluğa düşmüş insanlığa o çağda demiştir ki: «Hürriyet düşüncesi yenilemez. İnsanlık düşmanları ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar insanlığı yenilgiye uğratamazlar.»

Yunan dağlarında bir avuç arkadaşıyla demokrasi, insanlık adına döğüşen Glezos Nazi sürülerinin yenilgisinde insanlığa en güzel örnek olmuştur.

Ve Yunan halkı bu yürekli, bu içi sevgi dolu kahraman çocuğu için türküler, destanlar çıkardı. O halkının ve halkların türkülerinde yaşıyor. İnsanoğlu var oldukça da yaşayacak.

Nazi sürüleri yenilip de Yunanistan'dan çekildiğinde Manolis dağdan indi. Tekmil Yunanistan bu genç kahramanını karşılamak için şenlikler yaptı. Yunanistan'da Manolis bayramları oldu.

Çağımızdaki insanlık kahramanları halktan yana olan kahramanlardır. O kendi halkının ve öteki tekmil halkların kahramanı oldu.

1952 yılında Yunanistan'daki Halk düşmanları bu Milli Kahramanı, bu büyük halk adamını çekemediler. Bu kahraman çıkarcıların karşısına dikilmiş en büyük engeldi. Ona iftiralar attılar. İki arkadaşıyla birlikte ölüme mahkum ettiler. İki arkadaşı idam edildi. Fakat Yunan halkı, milli kahramanlarının öldürülmesine izin vermedi. Manolis hapiste on bir yıl yattıktan sonra çıktı. Ve EDA partisinden milletvekili seçilerek parlamentoya girdi. Son ihtilâle kadar büyük bir gazetenin başyazarlığını da yapıyordu Şimdi hapistedir.

Geçenlerde bir haber çıktı., Cuntacılar Manolis Glezos'u kurşuna dizeceklermiş, diye. Sonra cunta hükümetinin sözcüsü açıkladı, böyle bir şey yok, diye. «Biz katil değiliz,» dedi. Onlar katil mi değil mi göreceğiz.

Yıl 1963 yılı. Mevsimlerden bahar. İki yüz kilometrelik «Atom aleyhtarı» yürüyüşe ben de katıldım. Yürüyüşe her milletten katılanlar var. Amerikalılar, Fransızlar, İsveçliler, Finliler, Araplar, Hintliler... Her milletten var... Kıbrıslılar da vardı. Ben de yürüyüşe katılan tek Türk olduğum için Kıbrıslılara katıldım. Kıbrıslıların çoğunluğu Türktü. Yürüyüşte Kıbrıslıların arkasına Yunanlılar düşmüşlerdi.

Bizim Kıbrıslı Çağlar dedi ki, «Sen Glezos adını hiç duydun mu?» dedi. «Duydum,» dedim.

Orada karşılaştık. İnsan efsâne olmuş kahramanları hep başka türlü sanıyor. Manolisi karşımda görünce bu adamın Manolis Glezos adındaki kahraman olduğuna bir türlü inanamadım. Orta boylu, geniş omuzlu, sarışına kaçan buğday benizli, yumuşacık yumuşacık gülen, sevgi dolu, azıcık da babayani birisiydi. İçinden ışıklandırılmış gibi gülüyordu. Yanında öldürülen milletvekili Lambrakis de vardı. Labrakis uzun boylu, esmer, alımlı bir adamdı. Onun yanında Manolis utangaç bir çocuğa benziyordu.

İlk sözü:

«Ne iyi bir Türkle karşılaşmak» oldu. «Çok sevindim bir türkü görmekle. Sizin halkınıza çok saygım var. Türkleri tanıyorum. Yiğit bir halktır. Sizler sıcak yürekli iyi insanlarsınız. Bizi düşman edenler çıkarcılardır. Yunan halkıyla Türk halkı kardeştir.»

Çocuklar gibi sevinerek durmadan Türklerden, Türk halkından söz etti durdu. Sevgisini söyledi. Bize karşı derinden gelen sevgisini nasıl anlatacağını bir türlü bilemiyordu.

Üç gün birlikte yürüdük. Alçak gönüllü bir adamdı. Sanki destan kahramanı Glezos o değildi. Onun yanında insan bir kahramanın yanında bulunduğunu hemen unutuyordu.

Her millet ellerinde pankartlarıyla top top olmuş yürüyordu. Böylece düzgün bir şekilde Londra'ya giriyorduk. Ve Londra'ya girerken yürüyüşçüler iki yüz bin kişi olmuştu. Tekmil Londra halkı da sokaklara dökülmüştü. Sessizce geçenleri seyrediyorlardı. Yalnız bize gelince gök gürler gibi bir alkış kopuyordu. Önce şaşırdım. Niçin bize gelince böylesine bir alkış kopuyor? Gerçekten alkıştan koca Londra bir kalkıp, bir iniyordu. Sonra, birden, «Manolis, Manolis!» diye bağrıldığını duydum.

Londra halkı İkinci Dünya Harbinin genç, büyük kahramanına minnet borcunu yürekten gelen alkışlarla ödüyordu.

Hayd Park'ı yarım milyon kişi doldurmuştu. Ve Manolis kürsüdeydi. Alkıştan Londra inliyordu. Uzun bir süre Manolis konuşmak fırsatını bulamadı. Sonra ağır ağır, tane tane konuştu:

«Savaş bir zorunluk değildir. Savaş, yâni insanların biribirlerini öldürmeleri iğrenç bir şeydir. Halklar savaş istemez. Savaş bir hastalıktır. Bir takım hasta insanların işidir. İnsanoğlu atoma izin vermeyecektir..»

Umud dolu, göz yaşartıcı, sağlam bir sesti. Bu sesi duyan yeryüzünden savaşın kalkacağına mutlaka inanırdı. Öylesine etkili, candan bir sesti.

Manolis Glezos kürsüden inerken ona karalar giyinmiş bir kadın yaklaştı. Karalar giyinmiş kadın çok yaşlıydı ve beli bükülmüştü. Elinde üç tane ak karanfil tutuyordu. Karanfilleri Manolis'e verdi ve boynuna sarılıp onu öptü. Manolis de onun elini öptü. İkisinin de gözleri yaşlıydı.

«Manolis oğul,» diyordu karalı kadın. «Oğullarım seninle birlikte döğüşürlerken vatanları, hürriyetleri için öldüler. İnsanoğlunun mutluluğu için öldüler. Seni gördüm ya, son bir kere gördüm ya, gözüm açık gitmeyecek. Üç oğlum daha olsaydı üçünü de gene bu yola verirdim.»

Ve Manolis'in elindeki üç ak karanfil, üç umut, üç sevinç, üç mutluluk ışığı gibi insanlığın üstünde dalgalandı.

Manolis hapistedir. İnsanlığın hürriyet, insanlığın bağımsızlık, insanlığın onur cevherinin bir kısmı hapistedir. Demokrasi hapistedir. Emek hapistedir, namus hapistedir.

Eğer Manolis öldürülürse insanlığımız cevherinden, insanlığından, umudundan, mutluluğundan bir şeyler yitirecektir. Ve bu cinayet insan tarihinin en alçakça işlenmiş cinayetlerinden birisi olacaktır. İnsanlık, bu en yiğit evlâdına yapılan alçaklıktan dolayı cuntacılarla birlikte Yunan milletini de bağışlamayacaktır.

Karalı yaşlı kadının verdiği üç ak karanfil Manolis'in elinde üç ölmez ışık gibi kıyamete kadar balkıyacaktır.

Barıştan yana, hürriyetten yana olan Türk halkından insanlık kahramanı Manolis'e selâm.

Yaşar Kemal

genç doktorların verdiği kaybın bilançosu şöyleydi:

"1 istifa, üç Amerika'ya göç, 7 yer değiştirme...."

Demirel, Sunay ve Vedal Ali Özkan

Yüksek İhtisas Hastanesinde, çıkarcı ve işbirlikçilere karşı açılan savaşı yürüten 13 genç son çare olarak Başbakan Demirel'e bir telgraf çekmeyi kararlaştırmış, çekmişlerdi de... Fakat, telgrafa imza koyan 13 genç bugün hastane çatısı altında değil... Çünkü, Demirel *"aidiyeti itibariyle"* deyip telgrafı Sağlık Bakanı Somunoğlu'na göndermişti. Oysa, Somunoğlu işbirlikçilerin oyuncağı olmaktan öte gidememişti...

Beyin Cerrahisi anestezisti olarak çalışan Cumhurbaşkanı Sunay'ın gelini Yurdanur, kurtuluşu istifada bulanların başında geliyordu...

Kasım ayında 43 doktorun katıldığı toplantıda, Paykoç ve Danışoğlu istifaya çağırılmış, hissi davranmak ve basiretsizlikle suçlanmıştı. 43 doktorun tanık olduğu olay gazetelerde yer alınca, Paykoç - Danışoğlu ikilisi içlerinde toplantıda 8 tanesi bulunmayan 23 doktora üç maddelik bir tekzip imzalatmış, fakat bunu daha sonra sekiz maddeye çıkararak gazetelere göndermişti.

Prof. Eğilmez diyor ki:

Türkiye de Full-Time ile çalışıp da zarar eden tek hastane olan Yüksek İhtisas Hastanesi'ndeki son durum ile ilgili olarak, Hekimler ve Eczacılar Sendikası Yönetim Kurulu üyesi Prof. Esat Eğilmez şöyle demektedir:

— *"Kırk milyon lira sarfıyla meydana gelen Yüksek İhtisas Hastanesi, batabibin ve onunla beraber çalışan bir kaç profesörün sömürgesi halini almıştır. Hastane bu büyük yatırıma rağmen devamlı zarar etmektedir.*

Gençler temizlenmektedir. Yavaş yavaş hastanenin yerinde bir harabe ve üstünde bir kaç çember sakallı ihtiyarın kalmasından korkulur.

Sağlık Bakanı, müsteşar ve yardımcıları, müfettişler. Profesörler sıhhat ve afiyettedirler. Hastane yine Tıp Fakültesi ile Senbiois halindedir. Siyamlı hemşireler gibi şeylerinden yapışık yaşantılarına devam ediyorlar.

Olaylar, bütün hastaneyi tedirgin ettikten başka dışarılara da taşarak basında ve halk efkârında bütün hekimleri şüpheler ve ithamlar altında bırakan ve tıp mesleğini temelinden yaralayan bir mahiyet almıştır. İyi niyet noksanlığı, başarısızlık, idaresizlik apaçıktır. Bütün bunların üzerine şal örtmek imkânsızdır. Hastaneden fakülte elemanları kesin olarak çekilmeli, hastane otonomisine kavuşturulmalı, familyal sömürge düzenine son verilmeli ve incelemelerin selâmeti bakımından baştabibe işten el çektirilmelidir."

Jet Bakan yaya kaldı

Ve son olarak Yüksek İhtisas Hastanesini denetleyen Sağlık Bakanı Vedat Ali Özkan olaylarla ilgilenmiş, Özel Servis'in derhal kapatılması için emir vermiştir. Fakat aradan uzun bir süre geçmiş olmasına karşın, Özel Servis çalışmalarına devam etmektedir. Bakana karşı da cephe alan işbirlikçiler ve çıkarcılar, bu kez sorunu kendi açılarından Cumhuriyet Senatosu'na getirmek için harekete geçmişlerdir. Fakat, Cumhuriyet Senatosunda Vedat Ali Özkan'ın söyleyeceği çok şey olacaktır...

İSPANYA İÇ SAVAŞ EŞİĞİNDE

Bir milyon insanın cesetlerine basarak iktidara gelen faşist diktatör son yıllarda tanınan kısmi özgürlüklerin kendisi ve suç ortakları için tehlikeli olmağa başladığını görünce yeniden terör tedbirlerine başvurmuştur.

■ *Faşist Franco rejimi, yeni terör tedbirleriyle yeni bir Vietnam'ın şartlarını hazırlıyor...*

HALÛK TANSUĞ

Faşizm'in nasıl fasit bir daire olduğunu anlamak için, şu sıralarda, İspanya'ya bakmak kâfidir.

Hitler ve Mussolini eliyle tam bir milyon İspanyol'un ölümü bahasına, 1939 yılında iktidara getirilmiş Franco rejimi sallantılar geçiriyor. İspanya'da iç savaş ha çıktı ha çıkacak sayılıyor.

Halk kütleleri ve polis arasında, sokak çarpışmaları patlak veriyor.

*"İyi tutum"*a sahip görülmeyen(!) öğrenciler, özel kanunlarla, askere alınıyor.

Biskaya Evaleti'nde, Anayasa'nın vatandaşlara tanıdığı haklar kaldırılıyor. 1) İkametgâhını serbestçe seçebilme hürriyeti; 2) Araştırma emri olmadan mesken masuniyetinin ihlâl edilemiyeceği hükmü; 3) Kanunda belirtilen haller dışında, mahkeme huzuruna çıkarılmadan kimsenin 72 saatten fazla mevkuf tutulamayacağı yolundaki madde gibi Anayasa esasları, süresiz tatbik kabiliyetini kaybediyor.

"Kanunsuz toplantı yapıldı" diye, İspanya'nın muhtelif bölgelerinde, insanlar tevkif olunuyor.

Resmî âbidelere konan çelenkleri gizlice kaldırdılar diye, işçi liderleri (hattâ papazlar) para ve hapis cezalarına mahkûm ediliyor.

Anayasa'nın Aralık 1966'da tâdiliyle yürürlüğe giren ve *"herkes değişik fikirlere sahip olabilir"* hükmünü taşıyan maddesi, bizzat Faşist diktatör General Franco ağzıyla şöyle yorumlanıyor: *"Bu maddeyi okuyup, çok partili rejime geçildiğini sananlar, aldanıyorlar. Böyle bir şey hiç bir zaman tahakkuk etmeyecektir."*

Oysa, İspanya'nın sıkıntıya düşmesi için ortada nazari sebep yoktur. Topraklar verimlidir. İklim, uygundur. Ülkenin yüz ölçümü, her teşebbüsü destekleyecek genişliktedir. Sahiller, ekonomi ve ticaret açılarından,

MADRİT'TE ÖĞRENCİ NÜMAYİŞLERİ
(Faşizmin temelleri sarsılıyor)

en uygun vasıftadır. Ülkenin coğrafi mevkii, sayısız avantajlar sağlamaktadır. Halk kütlelerinin çoğunluğu, nisbeten bilgili, kabiliyetli ve çalışkandır. Ülkenin tarihî gelenekleri, zirai ve sınai kalkınmaya elverişlidir. İspanyol entellicensiya'sı dünyada sözü geçen temsilciler yetiştirmiştir.

Ve, ...1939'danberi, otoriter Franco rejimi dilediğini yapabilme mevkiindedir.

Sonunda da, bugünkü 1967 yılında, İspanya keşmekeşe gebe sayılmaktadır.

Ekonomik ve sosyal adaletsizlik, almış yürümüştür. Çok büyük Amerikan yardımlarına rağmen, kütleler, ekonomik sıkıntılar içerisinde kıvranmaktadırlar. Siyasî huzursuzluk, ülkeye yayılmaktadır.

Bütün bu menfî gelişmeler karşısında, Faşist İspanyol rejimi, çaresiz kalmaktadır. Siyasi sisteminin tabiatı icabı ileriye bakamamaktadır. Aksine geriye doğru adımlar atıp kurtulma ümidi beslemektedir.

Ve, tabiî ilk iş olarak (her Faşist idarede olduğu gibi) basını kontrola kalkmaktadır. Dünyada bir eşine daha rastlanmayan Ceza Kanunu ile, basın dolaylı sansüre tâbi kılınmaktadır.

Bundan böyle, İspanyol gazetecileri, *"yanlış haber yayma halinde veya müesseselere hürmette kusur işlediklerinde 6 yıl hapis ve 50 bin Peçeta para cezasına"* çarptırılacaklardır.

Kısacası, Mart 1966'da yürürlüğe girmiş (nisbeten liberal) Basın Kanunu, bu seferki Ceza Kanunu ile bir nevi değişikliğe uğratılıyor. Gazeteciler, kendi kendilerini sansüre zorlanıyorlar.

Nitekim, 180 gazeteci, yeni Ceza Kanunu'nu protesto etmişlerdir. *"Artık gazetecilik, toreadorluktan (boğa güreşçiliğinden) daha tehlikeli oldu"* demişlerdir.

Görülüyor ki, Faşist idarecilerinin atom devri şartlarını anlayamamaları, İspanya'yı bir keşmekeş ortamına sürüklemektedir. Belki bu, ülkeyi, müstakbel *"Vietnam'lardan"* biri olmaya namzet kılmaktadır.

Her halde geleceğin İspanya olaylarını, bu açıdan kıymetlendirmekte fayda var. •

FRANSA

■ *Atom silâhlanması uğruna Fransa'nın ekonomik gücü tehlikeye giriyor.*

Kısa süre önce genel seçimleri ufak çoğunlukla kazanan De Gaulle taraftarları, şimdi Meclis'te ciddi zorluklarla karşılaşıyorlar. Hattâ muhalefetin kuvveti karşısında, istedikleri kanunları geçirmenin güçlüğünü düşünüyorlar ve kararnamelerle Fransa'yı idare yollarını arıyorlar.

Fakat, Fransız halkı açısından, meselenin esası bu parti mücadelelerinde değildir.

Çünkü, de Gaulle taraftarları nihayet Meclis'in itimadını kaybederler. Muhalif partilerden bir başkası iktidarı alır. Böylesine gelişmeler, demokratik sistemin normal cilvelerindendir.

Fransız halkının gündelik hayatı bakımından, şu sıralar asıl üzerinde durulan nokta başkadır. Mesele, yakın gelecekte patlak vermesi muhtemel, bir ekonomik sarsıntıdır.

Böylesine millî bir felâket baş gösterdiğinde, hangi parti iktidara geçerse geçsin, geçmişin hatalarını Fransız halkı ödeme durumuna düşer. Fransa'nın, tümüyle ve hiç değilse bir süre, sıkıntıdan sıkıntıya sürüklenmesi mukadder olur.

O zaman, şahsiyetli dış politikanın veya atom silâhlarıyla mücehhez ordunun anlamı kalmaz. Fransa, ekonomik yetersizlik sebebleriyle, kendi kendine ve içeriden çöker.

İşte, şahsiyetli dış politikasına rağmen, De Gaulle'ün esaslarda önemli ekonomik hatalara sürüklendiği, özellikle şu sıralar Fransa'da söyleniyor. Fransa'-

DIŞ YORUM

Bir barış adamı Türkiye'de

HÜSEYİN BAŞ

TÜRK Dış politikası, General De Gaulle'ün gerçekçi bir politika uygulamasıyla bloklar arası buzçözümünü hızlandırdığından bu yana, şüphesiz «Büyük Dost ve Müttefiklerimizin» münasip gördükleri kadarınca, Doğu'ya ölçülü bir açılma çabası içindedir.

Batıda olduğu gibi doğuda da, dünya barışının, güvenliğinin garantisi olan bloklar arası buzçözümü yolunda çaba gösteren ülkeler eksik değildir. Polonya barış yolundaki çabalarıyla bu ülkelerin başında gelmektedir. Avrupa'yı giderek dünya barışını tehdit eden silâhlanma yarışına karşı çıkmakla barışa özlem duyan bütün ülkelerde büyük prestije sahip bulunan Polonya Dışişleri Bakanı Adam Rapaçki'nin Türkiye'yi ziyareti, iki ülke arasında mevcut tarihsel dostluk bağları yanısıra, bu açıdan bakıldığında, daha da önem kazanmaktadır. Orta Avrupa'nın ve dünyanın çeşitli hassas bölgelerinin nükleer silâhlardan tecriti, Vietnam savaşının barışçı yollardan çözümü, Orta Avrupa'da bloklararası buzçözümünü engelleyen ipoteklerin karşılıklı anlayış ilkesi içinde ortadan kaldırılması konularında Türk dış politikasının alışılmış komplekslerinden sıyrılarak olumlu bir tavır takınmasının bu yönde harcanan çabalara katkıda bulunacağı şüp-

nın silâhsızlanma yollarını deneyeceğine, aksine silâhlandığı, dolayısıyle faydasız masraflara sürüklendiği ileri sürülüyor. Kendi hudutlu imkânlarını unutan De Gaulle idaresinin, *"ikinci derece devlet"* Fransa'yı *"süper devlet"* Birleşik Amerika ve Sovyetler Birliği ile (Atom silâhlanması alanında) ümitsiz bir yarışmaya soktuğu belirtiliyor.

Verimsiz (gayri ekonomik) silâhlanma masraflarının, Fransa'yı, iflâsa sürükleyeceği iddia olunuyor.

Bu iddiaları destekleme amacıyla ise, ilkel bir Atom bombasının Fransa'ya maliyeti (kabaca ve Frank'ın 1964 râyicine göre) hesaplanıyor. Aynı hesaplara, Atom bombası taşıyan uçakların; Atom bombası ve motorlarıyle mücehhez denizaltıların; Atom başlıklı kısa, orta ve uzun menzilli füzelerin; Düşman Atom füzelerini atmosfer dışında imhâ edecek *"füze savar füze"* lerin; bütün bu silâhlar için gerekli elektronik âlet, depo tesisleri, v.s. gibi ikinci derece teçhizâtın masrafları eklenmiyor.

Yapılan incelemelere göre, sadece Hidrojen bombasının Fransa'ya mâliyeti şöylesinedir:

1) Atom bombasının modası geçtiğinden, gâye Hidrojen (termonükleer) bomba imâlidir.

2) Hidrojen bombalarını infilâk ettirebilmek için, Hidrojen atomlarını yüzlerce milyon derece ısıya tâbi tutmak şarttır. Bu derece fazla ısı ise, ancak Atom infilâklarıyle mümkündür.

3) Tapalık vazifesi görecek Atom bombasının en ekonomik

Fransa, İngiltere'nin Ortak Pazar'a girmesine direniyor

YAZISIZ

şekli, Plütonyom'dan değil fakat Uranyum "235" den yapılanıdır.

4) Bu Uranyum "235" in istihsâli için, Fransız hükûmeti, Pierrelatte şehrinde özel bir fabrika kurmuştur. Fabrikanın mâliyeti 600 milyar Frank'tır; yıllık işletme masrafı, ortalama, 50 milyon Frank civarındadır.

5) Eğer taşınması kolay ufak Hidrojen bombaları isteniyorsa (ki bu Fransa için şarttır çünkü taşıyıcı füzeleri zayıf kudrettedir) o zaman bir de Lityum isimli Hidrojen atomu hazırlamak gerekir. Lityum fabrikası, Fransa'nın Miramas şehrinde kurulmuştur, 10 milyar Frank'a mal olmuştur.

6) La Hague'deki ağır izotop fabrikası, 10 milyar Frank masrafı gerektirmiştir. Yılda, 5 ilâ 6 gram ağır özel izotop istihsali, 15 milyar Frank'a gelmektedir.

Bütün bu verimsiz masraflar yapıldıktan sonra ise, yine Fransa'nın dünya *"süper liderleri"* Amerika ve Sovyetler'le baş etmesi bahis konusu bile sayılmıyor.

Fransa, aksine, silâhsızlansa; tüm mâlî gücünü, ekonomik ve sosyal kalkınmasına sarfetse; o zaman, münakaşasız, dünya liderleri arasına geçer. İstikbalini garantiler. İstediği şahsiyetli dış politikayı, daha güçlü şekilde, yürütme imkânları kazanır.

İşte, son zamanlar, De Gaulle taraftarlarının halk nazarında itibarlarını kaybedişleri daha çok bu sebebler açısından kıymetlendirilmelidir.

●

hesizdir. Türkiye'nin bu yönde takınacağı olumlu bir tavrın herkesten çok silâhsızlanma ve Avrupa'nın güvenliği konularında yıllar yılı bıkıp usanmadan çaba gösteren ve adı barış planıyla birlikte anılan Adam Rapaçki ve onun şahsında İkinci Dünya Savaşını bütün ağırlığı ve acısıyla çeken kahraman Polonya ulusunu memnun edeceğinden ve iki ülke arasındaki geleneksel dostluk bağlarını güçlendireceğinden kuşkumuz yoktur.

RAPACKİ

Polonya Birleşmiş Milletler'de dünya barış ve güvenliğini sağlamayı öngören, bütün silâhsızlanma tekliflerinin — başta topyekûn bir silâhsızlanmaya gidilmesini isteyen Sovyet teklifi olmak üzere — bütün tekliflerin başından beri en büyük destekçisi olmuştur. Birleşmiş Milletlerin 12. Genel kurul toplantısında Polonya ilk kez 2 ekim 1957 de «Atomdan arınmış bölgelerin meydana getirilmesini» teklif ederek (orta Avrupa'nın nükleer silâhlardan tecridi) genel silâhsızlanma sorununa kısmi bir çözüm getirmiştir.

Rapaçki' planının bölgesel nitelikte olmasına ve henüz uygulama alanı bulamamasına rağmen genel bir silâhsızlanma yönünde olumlu adımlar atılmasına yol açtığı inkâr edilemez. Nitekim Latin Amerika'nın, Afrika'nın ya da Pasifik'in nükleer silâhlardan arınmış bölgeler haline getirilmesi, Finlandiya Cumhurbaşkanı Kekkonnen'in 1963'te İskandinav topraklarının nükleer silâhlardan arınmasını öngören planı Rapaçki planının olumlu etkileri arasında sayılmak gerekir. Ne varki, Avrupa'da sağlam sürekli bir barışın kurulması gerçek bir güvenliğin sağlanması, bloklar arasındaki soğuk savaşın kalıntısı ipoteklerin tamamen ortadan kaldırılmasına bağlı kalmaktadır. Gerçi Kiesinger-Brandt ikilisinin son zamanlarda doğuya açılmada gösterdikleri çabalar bütünüyle meyvasız olmamıştır. Romanya, Çekoslovakya ile şimdiden diplomatik ilişkiler kurulmuş, Macaristan'la bu yönde bir anlaşmaya varılmıştır. Çoklarına göre sadece bu adım bile soğuk savaşın en önemli öğelerinden biri olan tutucu Hallstein doktrininin artık rafa kaldırıldığının belirtisidir. Ancak, bütün bu gelişmeler nihayet yüzeydeki diplomatik ilişkilerden ibarettir. Avrupa'nın gerçek güvenliği Doğu Almanya'nın, Polonya Oderneiss sınırının tanınması, Bonn hükûmetinin nükleer silâhlara sahip olma hırsından vazgeçmesine sıkı sıkıya bağlı kalmakta devam etmektedir. Karlovy-Vary'de Nisan sonunda yapılan Komünist Partileri konferansında Komünist ülkelerce kabul edilen Doğu Alman lideri Ulbricht ve Polonya lideri Gomulka'nın sundukları «Batı Almanya'nın şirin görünme» çabaları karşısında uyanık olunmasını salık veren karar sureti yüzeydeki diplomatik ve ticari ilişkilerin dışında Avrupa'da gerçek bir buzçözümü sağlayacak temel ipoteklerin henüz tamamen ortadan kalkmadığını kanıtlamaktadır. Bununla birlikte, Polonya'nın, Avrupa'nın güvenliği konusunda, özellikle Avrupa ülkeleri çerçevesi içinde bir konferans toplanmasını önermesinden bu yana İtalya, Belçika, Danimarka ve Fransayla yapılan ikili görüşmelerle bu yöndeki son gelişmeler, kıtada sürekli ve sağlam bir barışın kurulması konusunda ciddi umutların varlığının belirtisi olarak görünmektedir.

Türkiye, Avrupa'nın güvenliği, silâhsızlanma gibi dünya barışını doğrudan doğruya ilgilendiren önemli sorunlarda, Sovyet sınırına nükleer mayınların döşenmesinden söz edildiği şu günlerde, barış adamı Rapaçki'nin kişiliğinde güvenilir bir uyarıcı bulacaktır.

YUNANİSTAN

■ *Ünlü yazar Themos Kornaros da faşist yönetim tarafından tutuklandı. Terör şiddetleniyor.*

KRAL Konstantin'in cuntacılarla işbirliği halinde olduğunu açığa vurmasından ve Paskalya gecesi General Patakos ile yumurta tokuşturmasından sonra Yunanistan'da solculara ve ilericilere karşı girişilen terör kampanyası büsbütün şiddetlendirildi.

Ulusal kahraman Manolis Glezos'tan sonra geçen hafta da ünlü şair Yani Ricos, EDA Partisi'nin Sözcüsü İlya İlyu ve Türkiye'de de *"Haydari Kampı"* ve *"Fırtına Çocukları"* isimli kitaplarıyla tanınan romancı Themos Kornaros da tutuklandılar.

Öte yandan, Aspida Teşkilâtının muhtemel lideri olarak yargılanması beklenen Andrea Papandreu'nun sorgusuna da başlandı. Bilindiği gibi *"vatana ihanet"* suçuyla yargılanan Aspida'cılardan 15 subay geçen mart ayında 2 - 15 yıl arasında hapis cezalarına mahkûm edilmiş bulunuyorlardı. Bir komplo olduğu duruşmalar sırasında ortaya çıkan Aspida dâvasının sanıklarından Andrea Papandreu, teşrii dokunulmazlığı bulunduğu için evvelce yargılanamamıştı.

Faşist rejime karşı Yunanistan'da yer yer direnç hareketleri organize edilirken çeşitli ülkelerdeki Yunanlılar da anavatanlarındaki rejime karşı mücadeleyi şiddetlendirmektedirler. Başbakan Kollas da, rejime karşı direnç hareketleri olduğunu doğrulamıştır.

Kültür Emperyalizmi üzerine konuşmalar

Kültür Emperyalizmine nasıl karşı çıkılır?

DESEN: FERİT ÖNGÖREN

— III —

F. EDGÜ. — Benim üstünde durduğum nokta şu: Yukarda verilen örneklerde de gördük, tarih boyunca karşılaştığımız kültür alış-verişi her zaman, sözcüğün klâsik anlamında bir emperyalizm baskısıyla olmuyor. Roma Yunan'ı yeniyor, ama Yunan kültürünün etkisi altına giriyor. Osmanlılar da öyle: eğemenliği altında bulunan Acem ve Arap uluslarının kültürlerinden etkileniyor. Bunun nedenini ortaya koymak gerek. Osmanlılar, niçin tarihleri boyunca, içinde yaşadıkları koşullara uygun olarak, sürekli bir yabancı kültürün etkisi altındadırlar? Bu sorunun cevabını araştırmadan önce, bir başka örnek, "ters" bir örnek vermek istiyorum; Asya ülkeleri örneğin Hindistan ve Çin yüzyıllar boyunca Batı ülkelerinin sömürgesi olarak yaşamışlardır. Ama bu halklar üstünde siyasal, ekonomik eğemenliği kuran bu sömürücü, emperyalist ülkeler, kültür alanında, bütün savaşlarına karşı büyük bir başarı kazanamamışlardır. Cizvitlerin yüzyıllarca süren sinsi, düzenbaz oyunları sonucunda bu ülkelerde ancak bir avuç kişi hıristiyanlığı kabul etmiştir. Genel olarak, bugün komprador dediğimiz tabakadır bu da. Bu zıtlık nerden geliyor? Yani bir ulus bir başka ulusu eğemenliği altına alıyor, ve sonra onun kültürünü benimsiyor. Bir başka ulus emperyalizmin baskısı altında kendi kültürünü koruyor, ve emperyalistlerin, sömürücülerinin kültürünü geri itebiliyor? Öyle sanıyorum ki Hindistan ve özellikle Çin konusunda bu sorunun cevabı oldukça açıktır: Bu ülkelerin kendi kültürleri, eğemenliğine girdikleri Batı'nın kültürü yüceliğindedir - yapısı değişik ama en azından o yücelikte bir kültür, ve bu kültür köklerini halkın yaşamında, düşüncesinde bulabilmektedir. (Böyle olmasaydı böylesine bir dayatma, bir karşıkoyma olamazdı.) Türklerin ise, İslâm olmadan önce bir göçebe kültürleri vardı. Acem ve Arap kültürleriyle karşı karşıya gelince, kendi kültürlerinden çok yüksekte olan bu kültürün etkisi altına girmişlerdir. Bu etki öyle görülüyor ki XIX. yüzyılın ortalarına değin devam etmiştir. Bundan sonra, hepimizin bildiği gibi, siyasi, iktisadi zorunluklarla başımızı bu kez batıya çeviriyoruz ve Batı'nın kültürü etkisine giriyoruz. Aslında bu etki, Batı kültürünün kaynaklarına yabancı oluşumuzun sonucu ancak bir kopyacılık planında kalıyor. Derinleşemiyor. Yüzyıldır Batıya benzemeye çalışıyoruz, ama onu anlayarak değil, onu kopye ederek. Fesi atıp kafamıza şapkayı geçirdiğimiz zaman sanıyoruz ki kafanın içi de değişmiştir. Bunun böyle olmadığını geçen zaman çok iyi gösterdi bize.

Bugün Batıyı, kültürü dahil, yadsımak eğilimi, bana kalırsa bunun sonucu. Kendi sesimizi bulmak; kendi kendimiz olmak. Tabii önemli olan bu. Ama nasıl? Bu Batıya karşı olanların, bu batının emperyalist dedikleri kültürünü kapı dışarı etmek istedikleri nedir? Pek kesin olarak ortada değil bu.

Üstünde durduğum ikinci sorun da şu (ki o da bununla yakından ilgili) : Abidin, yabancı kültürlerin etkisinde olmamızı kendi kültürümzü yeterince tanımamamıza bağladı. Doğrudur. Yalnız Selçuk ve Osmanlı kültürünü, yeterince gün ışığına çıkarmış olsak bile, bu kültürler, bugün çözüm yolu aradığımız sorunlara bir çıkar yol getirecek nitelikte midirler? Doğu kültürlerinin genel niteliği spekülatif olmalarıdır. Bu kültürlerin dünya kültürüne büyük katkıları olmuştur, ve yarının yeni hümanizmasında da, gene katkıları olacağına inanıyorum. Ama bu spekülatif kültürler hemen hiç bir rasyonalist elemanı içermemektedirler. Batı uygarlığı dediğimiz çağdaş tekniği doğuran uygarlığın rasyonalizmin sonucu olduğunda sanırım hiç birimizin şüphesi yoktur. Bana öyle geliyor ki, eski kültürlerimizi bilmek acil sorunlarımıza tam bir çözüm yolu getirmiyecektir. Yalnız bunların ortaya çıkarılmasıyla yeni bir senteze varılabilir. O da ne dereceye kadar, kesin olarak bilemiyorum.

Özetleyecek olursam, emperyalist Batının kültürünün genel çizgileri içinde emperyalist olmadığını ve sorunlarımızı ancak bu kültürün bize kazandıracağı yöntemlerle çözebileceğimizi söyliyeceğim. Hiç şüphesiz bu, bugüne değin olduğu gibi, Batı'yı kopye etmek demek değildir. Bu kültürü anlamaya çalışmak, onun yöntemlerini kendi yapımıza uygulamak ve bu kültürü kendi kültürümüzle zenginleştirmektir, ve böylece kendimize mâletmek. Açıkcası bir bileşime varmak. Bugün başarmak zorunluluğunda bulunduğumuz bence budur.

A. DİNO — Eklenecek şeyler var konuştuklarımıza. Çağımızda kültür emperyalizmi Batı'dan geldiğine göre, bunlara karşı iki savunma ve denge kaynağımız var, biri Türk, diğeri ya da diğerleri, Doğulu. Ulusal kaynak konusunda söze Selçuklulardan başladım ama, Selçuklu üç büyüğün öncesinde, Horasanlı Ahmet Yesevi var. Dev çapta bir düşünür. Genel olarak Doğu'ya bakınca, Ferit'in haklı olarak önemsediği "rasyonalist" düşünürlerin de bulunduğu görülür. İbn-Haldun (1332 - 1406) bunlardan biri. İbn-Haldun'un yeterince bilinmemesinde, Batılı araştırıcıların (emperyalist bir tutumla diyebiliriz) kusurları olabilir, fakat asıl kabahat biz doğulularda. Gerçek değerlerimizi daha yerli yerine koymuş değiliz. Abdel-Malek son yazılarında, hem batılı bilginleri bu yüzden eleştiriyor, hem de İbn-Haldun'un tek kişi olmadığını, bu alandaki araştırmaların, A-

SANAT

Fethi Naci

Edebiyatımızda son Osmanlı

KURTULUŞ savaşını İstanbul'dan izleyen edebiyatçı kuşağı içinde, bu ölüm-dirim kavgasının gerçek niteliğini sezinleyen tek kişi var: Yahya Kemal. Gerçekten de, bu savaşın edebiyata alışılmıştan başka bir görünüş vereceğini, vermesi gerektiğini bir o kavrıyor. Türkiye'ye ve insanına Çamlıca'dan ya da Tepebaşı'ndan değil Metris Tepe'den bakan bir edebiyat.

Gözlem çarpıcıdır. Daha da çarpıcı olan şu: Yahya Kemal hiç bir zaman bakmadı o tepeden. Gözlemine rağmen, dalma bir «Âziz İstanbullu olarak kaldı. Yakup Kadri'yi, Halide Edip'i anlayan bu üslûpçu, onların getirdiği içerikte ne yazık ki şiirsel bir yan görmedi. Şundan ötürü: Son Osmanlı'dır Yahya Kemal «Anne Anadolu» yu buruk bir özlemle anar: Biliyor gibidir emperyalizmin yenilgisinden sonra ondan kopacağını. Sakarya'da, Dumplupınar'da kökleşemeyecektir. Onu bu savaşa bağlayan İmparatorluktur. Apaçıktır isteği: Sınırlar gitgide daraldı, elde hiç değilse «Hüdâvendigâr» toprağı kalsın.

Kurtuluş sonrası Türkiyesi'nde onun «Süleymaniye'de Bayram Sabahı», «Koca Mustafapaşa» şiirlerini yazmasına şaşmamalı. Daha işgal İstanbulundayken bile, o, Anadolu'nun sesinden çok Osmanlılığın sesine vurgundur: «Yine böyle bahardı. Gaazi Edhem Paşa'nın Alasonya'da Yunan hudûdunu trampete velvelesiyle geçerek bir hamlede Dömeke'ye gittiği zaman gene böyle bahardı.»

«Eğil Dağlar» türküsünü, ateş ve kana bulanmış Anadolu insanının barış özlemi içinde değil, imparatorluğun «fetih» yılları içinde anımsar: «Eğil dağlar, eğil üstünden aşam — Yeni talim çıkmış varam alışam.» Kurtuluş savaşı yazıları denebilir mi bunlara? Sanmıyorum. Yeni bir hayatın zafer türküsünden çok, çöken bir düzenin etkileyici ağıtları. Evet ağıt. Son Osmanlı, şiirini ve kişiliğini besleyen ve bir-bir elden çıkan şeylere ağlıyor.

Öyle sanıyorum ki, elden çıkarılan şeylerden biri de Yahya Kemal'in nesri. Açık söylemek gerek: Hiç birimiz öyle yazamıyoruz. O'nun kökleşmişliği, diline güveni yok bizde. Dünya görüşünden değil ama, Yahya Kemal'in nesrinden öğreneceğimiz çok şey var.

Ahmet OKTAY

rap dünyasında daha bir çok kişi ve akımları meydana çıkaracağını yazıyor. Bizde de, tasavvuf büyüklerinin gizci öğretileri içinde, saklamak zorunda kalmış rasyonalist bir düşünce yok mu? Şeyh Bedreddin bunun örneklerinden biri, sanırım dinsel bir görüntü altında materyalist ya da materyalizmin eşiğinde bulunan Türk tasavvuf erleri eksik değil. Bektaşi fıkraları dediğimiz tür, rasyonalizmin halka yayılmış düşün çekirdekleridir. İdealist çerçeve içinde bile şaşırtıcı dialektik düşünce örnekleri var. Bektaşi felsefesinin temelindeki "Kütukenz Sırrı" olgun diyalektik nitelikler taşır. Varlık, ancak karşıtlıklarla tanımlanır düşüncesi, sistemleşmiş bir çelişme bilincinin ürünüdür. Sözü uzattım, diyeceğim, hem idealist hem de materyalist mirasımızın dökümünü yapmış değiliz. Bunu da yabancı bilginlerden bekl--nek sömürgeciliği benimsemek olur.

G. DİNO — Ferit'in söylediklerine karşılık vermek için bir-iki nokta üstünde durmak gerekiyor. Ferit diyor ki Batı kültürünün genel niteliği diyalektik oluşudur; yâni düşünce çelişkilerle gelişmiştir. Acaba bu neden böyle olmuş? İsa'nın hegemonyasından usun hegemonyasına geçişte, hıristiyan dininin niteliğinde islâm dininde bulunmayan bir özellik olsa gerek. İslâm dinindeki duval nitelik, ya da onu bu nitelikte sürdüren İslâm İmparatorlukları, kendi sosyo-ekonomik bünyeleri içinde bu duvalliği sürdürmeyi yeğ görmüşlerdir. Bugün bunu isteyen İslâm devletleri yoktur, ya da yok olmak üzeredir. Her yerde olduğu gibi, İslâm ülkelerinde de tabandan gelen ya da gelecek olan sosyo-ekonomik itişler, eskimiş duval yapıları yıkacaklardır; Atatürk bu oluşumun öncüsüdür. Bu arada kendi yapı araçlarının çeşidini ve özelliğini bilen toplumlar daha çok toparlanıp yeni düzenler kuracaklardır, yoksa, yabancıdan alınan "prefabriqué" ve ödünç araçlara bel bağlamakla sürekli bir düzen tutturulamaz; elbetteki yapı yöntemleri de araçlara göre uygulanacaktır.

Batı kültürünün yöntemlerini kendi yapımıza uygulamak için her şeyden önce kendi yapımızı bilmemiz gerekir. Türkiye'de kendi yapımızı bilen kişilerin sayısı pek çok değil. Bir yandan Batı kültürüne "İstemezük!" diyoruz, bir yandan da sadece batı dillerinden çeviri yapıyoruz. Tabii çeviri yapmak kolay bir iş; bir sözlük, bir kitapla olup bitiyor. Kaynaklar bulmaktan, belgeler peşinde koşmaktan, kitaplıklara kapanmaktan, yerinde incelemeler yapmaktan, onları kontrol etmekten, derleme olmayan bir düşünceyi almaktan kolay bir iş çeviri işi. Sonra iyi-kötü kazanç da sağlıyor. Oysa gerekli bir incelemeyi sonuçlarıyla ortaya çıkarmak ömür törpüsü. Sakın bu sözlerimi çevirilere ve çeviricilere karşı bir anlamda karşılamayın; yalnız şu var ki, en zinde, uyanık kadrolar kendini çeviriye verirse, kim yapacak asıl işi diye zaman zaman bir düşünce alıyor beni. Ama belki de bazı hazırlıklar vardır, gereğini duyduğumuz büyük çalışmalar tezgâhtadır belki de...

F. EDGÜ — Kültür mirasımızın dökümünü yapmak için elbette Güzin hanımın sözünü ettiği incelemelerin, araştırmaların yapılması gerekiyor. Bu alanda karşılaşılan güçlükler yalnız aydın tembelliğinden gelmemektedir. Özellikle benim kuşağım, yâni gözünü cumhuriyetten sonra dünyaya açan kuşakla geçmişimiz arasında büyük bir boşluk vardır. Eski yazıyı bilmiyoruz. Öğrenmesi güç değil diyeceksiniz; hiç şüphesiz, ama iş yalnız eski yazıyı öğrenmekle kalmıyor, osmanlıcayı da bilmeyi gerektiriyor. Hem kökleşmek istiyoruz, hem de bunu gerçekleştirecek güçten demiyeceğim (bunu kabul etmek umutsuzluğu benimsemek olur), ama araçtan yoksunuz. Böylece iş uzmanlara kalıyor. Uzmanların sayısının yetersiz olması, çalışmaların, özlemini duyduğumuz verimlilikten ve derinlikten uzak oluşları, ortaya konulanların, genel olarak ancak bir "ham madde" olarak kalmasını gerektiriyor. Bu "ham madde-ler" bile yeterli, doyurucu olmaktan çok uzak. Bugün, benim gibi genç bir Türk yazarı, Evliya Çelebi'yi ancak seçmelerden okumak zorunda; ve tabii bazı açıklamaların yardımıyla. Karagöz texte'lerini okumak içinse, Ritter'in kitaplarına baş vurmamız gerekiyor. Diyeceğim, dolaysız bir bağ kurmamız imkânsız. Utanç verici bir durum. Ama bunun suçlusu, hiç şüphesiz bugünün yazarları değil.

Gelecek hafta

GEÇMİŞ KÜLTÜRÜMÜZ BİZE NE KAZANDIRDI?

Sağcı basın kime oynuyor?

CHP'deki bölünme ve sağ kanatta yeni bir partinin kurulması için yapılan hazırlıklar geçtiğimiz hafta sağcı basında sansasyonel başlıklarla yayınlandı. Sağın yazarları ve yorumcuları da, ihanet yarışına yeni bir partinin katılmış olmasından dolayı memnuniyetlerini belirtiyor, Feyzioğlu ve arkadaşlarını alkışlıyorlardı. Ancak bazılarında Feyzioğlu'na karşı güvensizlik, bir kısmında ise yeni partinin AP'ye rakip olması ihtimalinden dolayı bir tedirginlik göze çarpıyordu.

Eski CHP'li Falih Rıfkı Atay, Feyzioğlu'culara Dünya Gazetesi'nde şöyle yol gösterdi: **«Bizce şimdi partiden çekilenlerin ve onlarla oydaş olup ta partide kalanların tek görevi Şef ve Ecevit azınlığını yıkmak, böylece, hürriyetçi ve hürriyet içinde kalkınmacı Türk aydınlarına dayanabilecek bir siyasi topluluğu yeniden kazandırmaktır.»**

Bâbıâlide Sabah Gazetesi'nde Vecihi Ünal, son kopuştan sonra CHP'ye hiç şans tanımıyor, soldan da oy alamayacağını yazıyordu: **«Gidenlerin bin mislinin CHP'ye geleceğini sanmak, hayalden de öte bir saflıktır. Gerçeklere göz kapamaktır. Halk Partisi'ne rey getiren bir çok senatör ve milletvekili partilerinden ayrılmışlardır. Ortadaki ve sağdaki oyların tamamını kaybeden CHP sol yönde TİP ile yarışacak, pek tabii ki o yarışta da yaya kalacaktır.»**

Adalet Gazetesi ise başyazısında CHP'den ayrılanların gövdeyi de beraberlerinde sürükleyecekleri iddiasındaydı: **«CHP'den kopmuş bulunan milletvekili ve senatörler yeni bir parti bünyesinde toplanabildikleri takdirde -ki adım atılmıştır- CHP'nin aklı başında, partinin genel durumundan hoşnutsuz pek çok elemanını safları arasında bulmaları çok mümkündür. Şurası muhakkaktır ki, 48'lerin kuracakları yeni bir parti, CHP seçmenleri arasında olumlu karşılanacak ve büyük ilgi görecektir.»**

Tercüman'ın Kabaklı'sı CHP'den ayrılanları «kuyruklarının da izleyeceğini ileri sürerek şöyle diyordu: **«Ecevit 48'lerin ayrılması ile dikensiz gül bahçesine kavuştuğunu sanıyorsa aldanıyor. Parti kökünden sarsılmıştır. 48'lerin kuyrukları içerdedir. Azımsanmayacak sayıda Gülek'çiler vardır. Ortanın solu yumurcaklığından tiksindikleri halde Paşa'ya hâlâ menfaatleriyle bağlı olan toprak ağaları, şehir lordları, göl kontları vardır.»**

Yeni İstanbul'da Ergun Kaftancı, Feyzioğlu'cuları yeni bir parti kurmaktansa mevcut sağcı partilerden birine katılmağa çağırıyordu: **«Sekizler şayet yeni bir parti kurup siyasi hayatlarını devam ettirmek isterlerse, o takdirde bu polititikacıların da koltuk için mücadele ettikleri kanaati kesinleşecektir. Bu yolu tutmayıp eğer, Atatürkçü ve milliyetçi bir siyasi parti içinde toplanırlarsa, o takdirde eski CHP'lilerin samimi Atatürkçü ve milliyetçi oldukları ortaya çıkacaktır. Bu siyasi partinin ismi ne olabilir? AP de olabilir, CKMP, YTP ve hattâ MP de olabilir.»**

Son Havadis'in Tekin Erer'i, CHP'nin yakında yıkılacağı görüşündeydi: **«İşte CHP böyle yıkılır, bu kafayla, bu gidişle yıkılır. Bir aşırı solcu Bülent Ecevit'i ve onların takımını tatmin etmek için başka isimler, başka namlar, başka adlar altında komünizm hedefine varmak yolunda yürünürse, başında İnönü de olsa, bu parti ayakta kalamaz. Kalır ama, iskelet halinde. Böyle ayakta durmaktansa Demokrat Parti gibi şerefli ölmek daha müreccahtır.»**

Haber Gazetesi'nde fıkra yazmağa başlayan Cevdet Perin ise, yeni partinin AP ile koalisyona gitmesi ihtimalini ortaya koyarak şöyle dedi: **«Günün birinde, rejim uğrunda, bir kaç partinin işbirliği yapabilmesi için asgari bazı ortak fikirlerin bulunması gerektir. Zira bu memlekette artık bundan sonra bir AP-TİP işbirliği düşünülmediği gibi, bir AP-CHP koalisyonu tasavvur etmeye de imkân kalmamıştır. İşte bence, Feyzioğlu ve arkadaşlarının rejimin geleceği bakımından memlekete yaptıkları en büyük hizmet budur. Yolları açık olsun!»**

Adalet Gazetesi'nde Fatin Fuat ise, CHP'ye olduğu kadar CHP'den ayrılıp yeni parti kuracak olanlara da hiçbir şans tanımıyordu: **«İkiye bölünmüş olan Halk Partisi'nin iki ayrı parçasında da hayır yoktur. Birinci parça esasen bitmiş tükenmiştir. İkinci ve yeni parçanın ise heves mesafesini atladıktan sonra mutlak bir inkidama maruz kalacağı bellidir."**

Ortanın Solu sözcülerinden Selahattin Hakkı Esatoğlu da, Ulus Gazetesi'nde, politik yelpazede hiçbir boşluk kalmadığını belirterek Feyzioğlu partisinin gelişme şansı olmadığını ileri sürüyordu: **"Türkiye'de zaten bir parti enflasyonu var. Sağcı mısın, AP'ye gir! Mukaddesatçı ve ırkçı mısın? CKMP ne güne duruyor? Bölükbaşı hayranı mısın? İşte Millet Partisi... Anayasadan yana, Atatürkçülükten yana, halktan yana mısın? Halk Partisi dimdik ayakta!.. CHP'nin ortanın solu sana yetmiyor mu? İşte TİP... Eğer politikanın dışında bazı inançları doyurmak istiyorsan Birlik Partisi var... Daha liberal görüşe sahipsen YTP'ne gir.. Bütün bunlardan sonra kuruluş hazırlıkları yapılan partiye şans tanıyan varsa, Tanrı ona akıl versin..."**

haftanın karikatürü

48 parlamenter CHP'den istifa etti.

— Nasıl olsa sosyalistiz, biz de istifa edip şuraya girelim.

(DÜNYA GAZETESİ)

Tek karı olursa, işte böyle olur!

"Bugünkü hristiyanlığın en kuvvetli kolu olan katolik dininde boşanma yasaktır. Hristiyanlığın bu ahkâmı insan tabiatına muhaliftir. Zaten bu muharref din, beşeriyetin saadetini engelliyen bir sürü mantıksızlıkla doludur... Meselâ hristiyanlık monogamiyi, yâni tek kadınla evlenmeyi kabul etmiş, taaddüt-ü zevcâta izin vermemiştir. Neticede metres tutma âdeti çıkmış, yuvalar yıkılmış, ortalığı bir yığın fahişe ve piç istilâ etmiştir!"

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 2.5.1967)

"GO HOME!" DİYEBİLİR MİSİN!..

Haftalık bir aşırı solcu sosyalist gazetenin yalanları hem kafa bozukluğunun, hem de küstahlığın en tiksindirici örneğidir: Onbeş seneden beri Türk Ordusu Amerikan generallerinin kumandası altında imiş! Askerî okullara fakir ailelerin çocukları alınmıyormuş! Ordu kooperatifi ile subaylar ticarete itiliyormuş!

Halbuki Türk Ordusu'nda tek yabancı general ve subay yoktur, fakat meselâ Rusya'nın uydusu olan küçük komünist devletlerde kumanda Rus generallerinin ve subaylarının ellerindedir, bu küstahlar Türk Ordusunu da öyle görmek istiyorlar ama bunu açıkça söyleyemiyorlar.

KADİRCAN KAFLI
(Tercüman - 2.5.1967)

ANT'ın notu: Amerikanofil Kadircan aklınca ANT'a çamur atacak... İzmir'in göbeğinde dev gibi bir NATO Karargâhı'nın bulunduğundan ve içinin Amerikan generalleriyle dolu olduğundan da mı haberi yoktur? Türk ordusunun bu karargâha bağlı olduğunu hiç mi duymamıştır? Hem biz sosyalistler Amerikan generallerine de, Rus generallerine de "hayır!" diyoruz. Ya sen, Amerikan şakşakçısı Kaflı, Amerikan generallerine "Go Home!" diyebilir misin?

Bu partileri biliyor musunuz?

Yeni kurulcak parti ile Türkiye'deki partilerin sayısı sekize çıkacakmış. Oysa Türkiye'de daha bir çok parti var. Akşam Gazetesi'nin önemli bir memleket meselesiymiş gibi verdiği bu partilerle ilgili haberlerden bir kaçına göz alalım:

★

"Hasan Vardar ve eşi Mithatpaşa'da başkente bakan güzel bir kata taşındılar, geçen hafta da dostlarına bir parti verdiler yeni evlerinde. Partiler bir kaç gece devam etti ama en neşelisi ilk geceydi..."

★

"Kadınsız partiler... Dedikodu yazarları için de rahat bir kalabalık, kim ne giymiş, hangi sefire daha güzel daha şık diye araştırma yok. Ama erkeklerin şıklığı kadınlardan geri kalmıyor doğrusu. Belki de kadınsız bir partide erkekleri incelemek fırsatı daha çok bulunduğu için."

★

"Salı akşamı Fikret ve Nükhet Erenyol'un partisi vardı Polo klübünde, haberlerini ayrıca vereceğiz..."

★

"Nevzat Yerdel ve eşi güzel bir parti verdiler. Namık ve Yeta Sılay, Leylâ ve Engin Yerdel de şarkılarıyla şenlendirdiler bu partiyi."

ANT ● Haftalık Siyasî Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: EBUSSUUD CADDESİ, TAN HANI, 302, SİRKECİ - İSTANBUL ● Tel: 27 81 09 ● Posta Kutusu: 934 - SİRKECİ - İSTANBUL

Dizildiği ve basıldığı yer: TAN MATBAASI ● Abone şartları: Yıllık 60 Lira, Altı aylık 30 Lira, Üç aylık 15 Lira ● Yurt dışı abonelere posta ücreti ilâve edilir ● İlân: Santimi 25 Lira, yayın ilânları %20 indirimlidir ● 5 santimlik kutu yayın ilânları en az dört sayı yayınlanmak şartıyla 50 Lira'dır.